

Hyvän liiketoimintasuunnitelman edellytykset yritysveroitus huomioiden

- case aloittava palo- ja vahinkosaneeraukseen erikoistunut yritys

Tiivistelmä

Tekijä(t) Grönholm-Niemi, Liisi	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Valmistumisaika 2021
	Sivumäärä 50	
<p>Työn nimi</p> <p>Hyvän liiketoimintasuunnitelman edellytykset ja verotuksen vaikutus yhtiömuodon valintaan</p> <p>Case- palo ja vahinkosaneeraukseen erikoistunut yritys</p>		
<p>Tutkinto</p> <p>Tradenomi (AMK)</p>		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Yrityksen perustamiseen ja suomalaiseen yritysverotukseen liittyvät asiat ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä. Verotuotot ovat tuloja valtiolle ja tätä kautta tukevat yhteiskunnan vapaasti saatavissa olevia palveluja.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoitus on näyttää yhdelle pienelle aloittavalle yritykselle tietä kulkea tämän moniosaisen prosessin läpi.</p> <p>Tämän työn tutkimuskysymykseksi muodostuu, kuinka rakennetaan hyvän liiketoimintasuunnitelman edellytykset verotusperiaatteet huomioon ottaen? Tutkimus suoritetaan kvalitatiivisin menetelmin tapaustutkimuksena. Liiketoimintasuunnitelman ja yritysverotuksen kokonaisuudet ovat laajoja ja siksi tämä työ rajautuu keskittymään aloittavan yrittäjän tarpeisiin. Aloittavan yrittäjän tarpeita kartoitetaan teemahaastattelun avulla. Teoreettinen pohja tälle työlle muodostuu velvoittavista lainsäädännön lähteistä, viranomaisten antamista ohjeista ja asiantuntijoiden kirjoittamista artikkeleista. Teoriapohjaa syvennettiin kokeneen verohallinnon työntekijän avoimella haastattelulla.</p> <p>Tutkimuskysymykseen löydetään vastaukset teoria- aineistoa tutkimalla ja haastattelujen avulla saadaan tarpeeksi tietoa, jotta voidaan löytää kohteena olevalle yritykselle räätälöidyt toimintatavat.</p> <p>Tutkimuksen tuloksia sovelletaan yrittäjän tarpeisiin sopiviksi ja rakennetaan kattava paketti yrittäjälle.</p> <p>Tutkimusta voidaan tämän yksittäistapauksen kohdalla pitää luotettava ja pätevänä ja tutkimus on toistettavissa samoissa olosuhteissa.</p>		
<p>Asiasanat</p> <p>Liiketoimintasuunnitelma, Yritysverotus, Yrittäjäyys</p>		

Abstract

Author(s) Grönholm-Niemi, Liisi	Type of Publication Bachelor's thesis	Published 2021
	Number of Pages 50	
Title of Publication Conditions of great business plan with corporate taxation Case- Starting company specializing in damage repairs		
Name of Degree Bachelor of business Administration		
Abstract <p>To start a company and taxes, which must be paid from business, are significant things in society. Incomes from taxes support structures of society.</p> <p>The purpose of this thesis was to create encompassing business plan and clarify the matters of tax policy and other requirements from authorities. The target company is damage restoration company, which will start operations in Päijät-Häme soon.</p> <p>The most important research problem was to create conditions for great business plan and consider corporate taxation for different kind of business entity. The study was made using qualitative research methods. The material to be examined, consisted of legal texts, government guidelines, and articles written by experts. With a themed interview with a future entrepreneur was intended to find out his needs for this study. An interview with an experienced tax officer was intended to deepen the knowledge gained from the theory material. An open interview was used for this case.</p> <p>Answers to research problems were found with the help of theoretical material and interviews. The material was sorted into themes and types. At the end of this result was information that could be applied in this case to the company specializing in damage repairs.</p> <p>The study can be considered reliable and reproducible under the same conditions.</p> <p>This thesis has been a process during which the author has gone through the things learned in this training.</p>		
Keywords Corporate taxation, Entrepreneurship, Business plan		

Sisällysluettelo

1	Johdanto.....	1
1.1	Taustaa	1
1.2	Muita aiheeseen liittyviä opinnäytetöitä	1
1.3	Opinnäytetyöprosessin vaiheet	2
1.4	Tutkimuksen tavoitteet, tutkimuskysymyksen määrittely ja rajaukset	3
1.5	Tutkimusmenetelmät.....	4
2	Yhtiömuodot ja verotus.....	6
2.1	Yhtiömuodoista ja verotuksesta yleisesti.....	6
2.2	Yksityinen elinkeinonharjoittaja.....	6
2.3	Avoin Yhtiö	7
2.4	Kommandiittiyhtiö	8
2.5	Osakeyhtiö.....	10
2.6	Arvonlisävero	12
2.7	Kirjanpidosta ja verotuksesta	14
3	Yrityksen perustaminen ja liiketoimintasuunnitelma	17
3.1	Liiketoimintasuunnitelman tarkoitus	17
3.2	Yrityksen perustamistoimenpiteet.....	17
3.3	Ennakkoperintärekisteri	18
3.4	Yrittäjäeläkevakuutus.....	18
3.5	Tuotteet ja palvelut	20
3.6	Asiakkaat ja henkilöstö.....	20
3.7	Toimiala ja markkinatilanne	21
3.8	Yrityksen talouden suunnittelu	22
3.8.1	Rahoituslaskelma	23
3.8.2	Kannattavuuslaskelma	25
3.8.3	Kassavirtalaskelma	26
3.9	Rahoituslähteet	29
3.10	SWOT-analyysi liiketoiminnan tarkastelun apukeinona	30
4	Case - vahinkosaneeraus ja jälkivahinkojen torjunta.....	32
4.1	Palo- ja vahinkosaneeraukseen erikoistunut yritys.....	32
4.2	Tutkimus.....	32
4.3	Tutkimuksen tulokset.....	33

	5
4.4 Johtopäätökset.....	35
4.5 Tutkimustulosten visuaalinen esitys	38
4.6 Tutkimuksen luotettavuus	39
5 Yhteenveto	41

1 Johdanto

1.1 Taustaa

Inspiraatio tämän opinnäytetyön tutkittavaan aiheeseen sai alun perin alkunsa ystävien kesken käydystä keskustelusta liittyen yrittäjyyteen ja oman yrityksen perustamiseen liittyviin toimenpiteisiin. Yrittäminen on Suomessa vähentynyt ja yrityksiä on siirtynyt paljon toisiin maihin toimimaan. Itse olen yrittäjähenkinen ja mahdollisen oman yrityksen perustaminen on aina ollut yksi vaihtoehto tulevaisuuden toimeentuloa ajatellen.

Yrittäjäksi aikovalla on nykypäivänä oltava paljon asiantuntemusta liiketoiminnan monelta eri osa-alueelta. Toki esimerkiksi taloushallinnon palvelujen ostaminen ulkopuoliselta asiantuntijalta helpottaa yrittäjän taakkaa tuntuvasti, mutta perusasioiden tulisi kuitenkin aina olla hallussa. Tässä opinnäytetyössä selvitetään verotusta ja liiketoimintasuunnitelman edellytyksiä kohteena olevalle aloittavalle yritykselle. Tämä opinnäytetyö on laadittu yrittäjäksi aikovan toiveiden pohjalta ja sen on tarkoitus toimia käsikirjana, kun yritystä lähdetään perustamaan ja virallista liiketoimintasuunnitelmaa laatimaan.

1.2 Muita aiheeseen liittyviä opinnäytetöitä

Opinnäytetöitä yrityksen liiketoimintasuunnitelman edellytysten selvittämisestä ja yritystoiminnan aloittamiseen liittyen on tehty paljon ja olemassa olevaa tutkimusaineistoa löytyy runsaasti. Useasti kuitenkin tutkimusten teemana on yksittäinen kohdeyritys tai tietyllä toimialalla toimiva yritys, kuten tässäkin opinnäytetyössä. Mikko Pajunen on Lahden ammattikorkeakoululle tekemässään opinnäytetyössä laatinut liiketoimintasuunnitelman IT- alan yritykselle ja käsitellyt liiketoimintasuunnitelman rakennetta ja alaan liittyvää termistöä kattavasti tämän toimialan näkökulmasta. (Pajunen 2019). Yksi tämän työn painopisteistä yritysverotuksen perusteet yhtiömuotoa valittaessa. Elisa Verkko on Haaga-Helialle tehdyssä opinnäytetyössään "Yritysverotus yhtiömuodon valintaan vaikuttavana tekijänä" on perehtynyt hyvin perusteellisesti eri yhtiömuotojen verotukseen ja yritysten verotuksen suunnitteluun (Verkko 2017). Lisäksi Henrik Pohjola ja Sami Härkönen ovat opinnäytetyössään tutkineet liiketoiminnan edellytyksiä taksialan yritykselle nimenomaan Lahden alueella ja heidän työnsä yhtenä teemana näyttäytyi vahvasti laskentatoimen osaaminen (Härkönen & Pohjola 2017). Nämä kaikki edellä mainitut työt sivuavat omaa aihettani. Omassa työssäni yhtenä pääteemoista tulee olemaan viranomaisten kanssa toimiminen yrityksen perustamisvaiheessa ja liiketoimintasuunnitelman edellytysten ja yritysverotuksen yhteys toisiinsa.

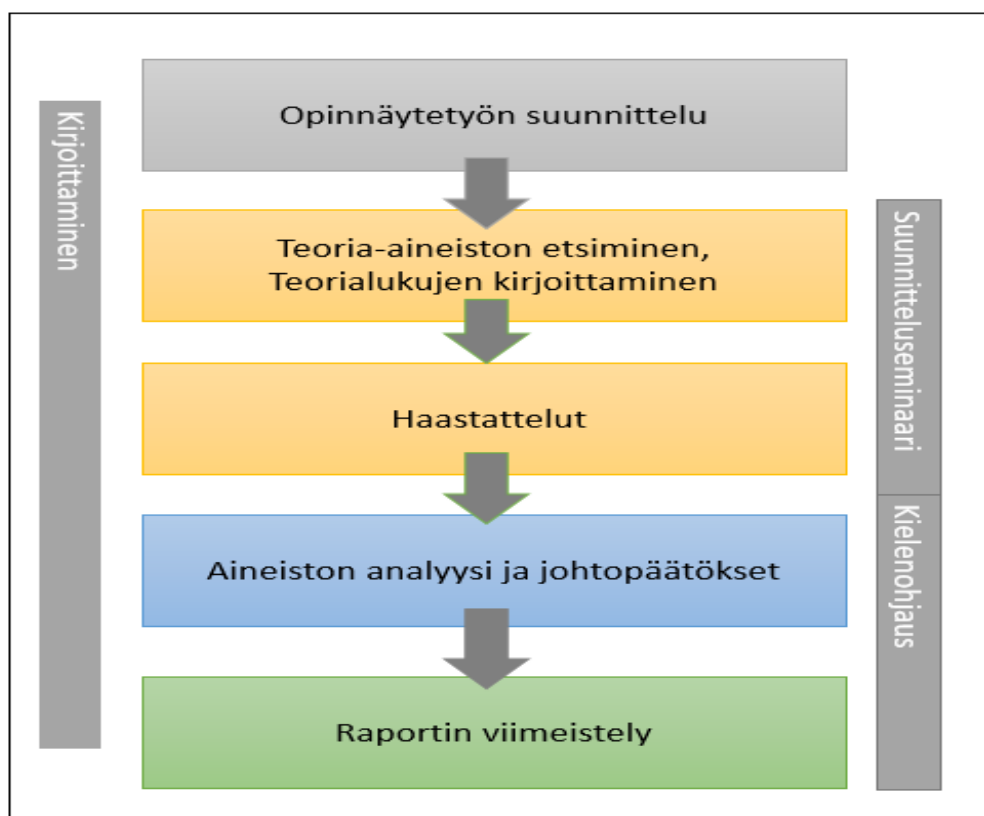
Tämä työ eroaa jo tehdyistä töistä viranomaisnäkökulmansa ja kohde yrityksen toimialan vuoksi.

1.3 Opinnäytetyöprosessin vaiheet

Kuvassa (1) on opinnäytetyöprosessin vaiheet suunnittelusta valmiin raportin viimeistelyyn. Suunnitteluvaiheessa tehdään opinnäytetyön kirjallinen suunnitelma. Suunnitelma toimii runkona varsinaisen työn johdannelle ja menetelmä osiolla.

Teoria- aineistoa etsitään viranomaisten sähköisistä tietokannoista ja painetuista lähteistä samalla aloitetaan tutkimuksen teoriapohjan kirjoittaminen. Haastatteluilla on tarkoitus täydentää ja syventää teoria- aineistosta saatua tietoa. Haastattelut pidetään vasta tutkimuksen myöhemmässä vaiheessa.

Aineisto analysoidaan ja tehdään analyysin pohjalta johtopäätökset, joita sovelletaan kohteena olevan yrityksen tarpeisiin. Kirjoittamisen on tarkoitus jatkaa koko prosessin ajan. Valmiin raportin kieliasu viimeistellään ja lähteet tarkistetaan.

Kuva 1 Opinnäytetyöprosessin vaiheet

1.4 Tutkimuksen tavoitteet, tutkimuskysymyksen määrittely ja rajaukset

Tämän opinnäytetyön tavoite on hyödyntää liiketalouden tutkinnon avulla hankittua osaamista yrittäjäksi aikovan ja hänen tulevan yrityksensä tarpeisiin. Tavoitteena on luoda kattava tietopaketti, joka toimii yrittäjäksi aikovalle käsikirjana, kun hän aloittaa yrityksen perustamistoimet ja liiketoimintasuunnitelman laatimisen.

Tutkittavan aiheen rajaaminen ja määrittely on tärkeää jo tutkimuksen alkuvaiheessa. Ilman tarkkaa rajausta ja tutkittavan aiheen määrittelyä aihe voi kasvaa hallitsemattoman suureksi. Tutkijan on hyvä pohtia tarkkaan, mitä tutkimuksessa halutaan saada selville ja millä tavoilla tätä tietoa saadaan dokumentoitua ja analysoitua luotettavasti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 81.)

Tämän tutkimuksen päätutkimuskysymys on

- Kuinka rakentuvat hyvän ja kattavan liiketoimintasuunnitelman edellytykset vahinkosaneeraukseen erikoistuneelle yritykselle ja mikä on verotuksen vaikutus yhtiömuodon valinnassa?

Päätutkimuskysymystä seurasi joukko jatkokysymyksiä, jotka toimivat tässä opinnäytetyössä apukysymyksinä? Mitä asioita yrittäjäksi aikova haluaisi tämän opinnäytetyön sisältävän? Ennen liiketoimintasuunnitelman tekemisen aloittamista yritykselle on valittava yhtiömuoto, mikä yhtiömuoto olisi sopivin ja millaisia veroja yritykset maksavat? Millaisia ilmoituksia yhtiötä perustaessa on tehtävä ja mihin viranomaisten ylläpitämiin rekistereihin on liityttävä? Millaisia laskelmia aloittavan yrittäjän tarvitsee tehdä? Mistä aloittava yritys voi saada rahoitusta? Millaisia ongelmia yrittäjillä yleisimmin on verottajan kanssa? Mitä kirjanpidosta pitäisi tietää?

Liiketoimintasuunnitelma sisältää valtavasti eri osa-alueita, joiden kaikkien tutkiminen tämän opinnäytetyön aikataulun puitteissa mahdotonta. Tämä työ rajautuu tutkimaan perustasolla liiketoimintasuunnitelman rakennetta soveltumaan kohteena olevalle aloittavalle vahinkosaneeraukseen erikoistuneelle yritykselle. Lisäksi tämä työ keskittyy alkutiedon perusteella valittujen yhtiömuotojen esittelyyn ja verotuksen selvittämiseen. Liiketoimintasuunnitelman osalta tästä työstä rajautuvat pois osa-alueet, joista yrittäjäksi aikova ei koe saavansa lisäarvoa liiketoimintasuunnitelman tekemiseen. Tämän työn tarkoitus ei ole tehdä yrittäjäksi aikovalle valmista liiketoimintasuunnitelmaa, vaan selvittää sen edellytyksiä.

1.5 Tutkimusmenetelmät

Tämä opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jonka tarkoituksena on tutkia, kuinka yritysverotuksen perusteet vaikuttavat yhtiömuodon valintaan ja selvittää, mitä ovat hyvän liiketoimintasuunnitelman edellytykset aloittavan yrityksen toiminnan tueksi. Kvalitatiiviselle tutkimukselle on tyypillistä joustavuus ja ilmiötä tutkiva lähestymistapa (Hirsjärvi ym. 2009, 160).

Lähtökohtana tässä opinnäytetyössä on nimenomaan tutkia ilmiötä laskettavissa olevan määrän sijaan ja tästä syystä kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä soveltuu tämän tutkimuksen tutkimustyyppiä kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta paremmin. Tämän tutkimuksen on myös tarkoitus olla kuvaileva, eli esittää tarkkoja kuvauksia tutkittavasta ilmiöstä ja dokumentoida keskeisimmät piirteet (Hirsjärvi ym. 2009, 139).

Case- eli tapaustutkimus, jonka tarkoitus on tutkia tiettyä tapausta tai ilmiötä (Hirsjärvi ym. 2009, 135). Tässä tapauksessa vahinkosaneeraukseen erikoistuneen yrityksen liiketoimintasuunnitelman laatimisen edellytyksiä ja yritysverotuksen yhteyttä siihen.

Tämän tutkimuksen aineisto perustuu pääasiallisesti olemassa olevaan kirjalliseen aineistoon, jonka pohjalta muodostetaan kuva tutkittavasta ilmiöstä. Tutkittava materiaali perustuu viranomaisen antamiin ohjeisiin ja velvoittaviin säädöksiin. Tutkimusaineistoa kerätään erilaisista painetuista ja sähköisistä lähteistä sekä suoraan velvoittavista oikeuslähteistä. Liiketoimintasuunnitelma osioon etsitään aineistoa yrittäjille suunnatuista julkaisuista. Tutkimusaineistona voidaan käyttää myös jo aihealueelta tehtyjä tutkimuksia, mutta tässä tapauksessa vastaavia tutkimuksia samalta toimialalta ei ollut käytettävissä.

Haastateltaessa ja havainnoidessa saadaan esille tutkittavan henkilön näkökulma ja oma kokemus tutkittavasta ilmiöstä. Haastattelu on joustava muoto saada tietoa tutkittavasta ilmiöstä ja yleensä kvalitatiivisen tutkimuksen pääasiallinen tiedonkeruumenetelmä. Haastattelun muotoja ovat strukturoitu eli lomakehaastattelu, teemahaastattelu ja avoin haastattelu. (Hirsjärvi ym. 2009, 204–211).

Tämän tutkimuksen empiiri osiossa tehdään kaksi haastattelua, toinen haastateltava on pitkän työuran tehnyt verotuksen ammattilainen ja toinen haastateltava on tämän työn kohde yrityksen yrittäjäksi aikova. Verotuksen asiantuntijan haastattelulla halutaan syventää muusta lähdeaineistosta saatua tietoa ja yrittäjäksi aikovan haastattelulla selvitetään, millaisista asioista yrittäjäksi aikova haluaisi saada lisää tietoa yrityksen perustamiseen liittyen.

Verotuksen lähtökohdat ovat samat kaikille yhtiömuodosta riippuen ja tämän tutkimuksen tarkoitus ei ole ottaa kantaa esimerkiksi verolainsäädännön oikeudenmukaisuuteen. Verohallinnon ja finanssialan asiantuntijat eivät voi kommentoida asiaa yksilötasolla ja tästä syystä tutkija arvioi suuremmalla otannalla eli tutkittavien joukolla tehtyjen haastattelujen tuottavan saman lopputuloksen, mikä on myös saatavissa esimerkiksi viranhaltijoiden yleisestä ohjeistuksesta. Liiketoimintasuunnitelma osion osalta tämän työn aikataulun puitteissa ei ole mahdollista saada haastatteluin tarpeeksi kattavaa otantaa, jotta tuloksia voitaisiin arvioida luotettavasti.

Teoriaan perustuva tutkimus saa kuitenkin lisää empiirisen tutkimuksen piirteitä, koska kertynyt lähdeaineisto tyypitellään ja jaetaan teemoihin aineiston analysoinnin periaatteiden mukaisesti (Hirsjärvi ym. 2009, 224). Eri teemoihin jakautuvat liiketoimintasuunnitelman tekemiseen ja verotukseen liittyvä lähdeaineisto. Aineisto tyypitellään sen alkuperän mukaan, jossa velvoittavat säädökset erotetaan ohjeista tyypittelyn avulla. Lisäksi aihepiiriin liittyvät artikkelit ja tehdyt pienimuotoiset haastattelut ovat oma tyypiluokkansa. Haastatteluista saatu aineisto litteroidaan, eli kirjoitetaan muotoon, jota voidaan helposti tarkastella myöhemmin ja tehdä johtopäätökset (Hirsjärvi, ym. 2009, 222).

Tämän työn primääriaineisto, eli aineisto, joka sisältää välttämätöntä tietoa aiheeseen liittyen (Hirsjärvi ym. 2009, 186) koostuu tässä opinnäytetyössä viranomaisten antamista ohjeista ja säädöksistä. Näitä ensisijaisina käytettäviä lähteitä on tarkoitus täydentää aihepiiriin sopivilla artikkeleilla ja painetulla kirjallisuudella.

Liiketoimintasuunnitelman osiossa voidaan käyttää enemmän painettua lähdeaineistoa. Verotukseen ja lainsäädäntöön liittyvissä kokonaisuuksissa suositaan sähköisiä lähteitä, koska verotus ja lainsäädäntö muuttuvat jatkuvasti ja jo vuoden vanha painettu teos saattaa sisältää vanhentunutta tietoa. Verohallinnon verkkosivustoa päivitetään jatkuvasti ja luotettavimmin ajantasainen tieto löytyy sieltä.

Teoriapohjaista aineistoa analysoimalla ja täydentävillä haastatteluilla on tarkoitus selvittää yritykselle hyvän liiketoimintasuunnitelman edellytykset ja vertailla yhtiömuotojen sopivuutta kohteena olevalle yritykselle. Yrittäjäksi aikovan haastattelulla kartoitetaan yrittäjäksi aikovan tarvetta tämän työn painopisteille. Tarkoitus on erilaisia vaihtoehtoja tutkimalla ja vertailemalla löytää kohteena olevalle yritykselle räätälöidyt toimintatavat.

2 Yhtiömuodot ja verotus

2.1 Yhtiömuodoista ja verotuksesta yleisesti

Yhtiömuodon valinta on tärkeä vaihe ennen liiketoiminnan aloitusta. Tässä luvussa on esitelty tämän opinnäytetyön kannalta tärkeimmät yhtiömuodot ja selvitetty niiden verotuksen perusteet.

Verotuksessa erilaiset verot luokitellaan välittömiin ja välillisiin veroihin. Tuloverot eli pääoma- ja ansiotuloverot ovat välittömiä veroja ja kulutusverot, kuten arvonnlisävero ovat välillisiä veroja. Valtionvarainministeriö valmistelee verolait, joissa säädetään verotuksesta. Verovelvollisia ovat kaikki Suomessa asuvat henkilöt, yhteisöt ja yritykset. (Valtionvarainministeriö.)

2.2 Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Toiminimen eli yksityisliikkeen perustaminen on yksinkertaisin tapa perustaa yritys. Toiminimi sopii yhden henkilön tai perheen harjoittamaan liiketoimintaan tai ammattiin. Yrityksen toiminta perustuu useimmiten yrittäjän tietämykseen ja osaamiseen ammatissa, jota hän harjoittaa toiminimen avulla omalla nimellään. (Meretniemi & Ylönen 2009, 42–43.)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja tekee yritystä koskevat päätökset itsenäisesti ja vastaa kaikista yrityksen sitoumuksista ja vastuista omalla henkilökohtaisella omaisuudellaan. Yrittäjä ei voi nostaa itselleen palkkaa yhtiöstä. (Meretniemi & Ylönen 2009, 42–43.)

Yhden henkilön toiminimeä ei tarvitse ilmoittaa kaupparekisteriin, mutta ilmoitus on tehtävä, jos yrityksessä työskentelee yrittäjän puolison ja alle 14-vuotiaiden lasten lisäksi muita henkilöitä, toiminta on luvanvaraista tai yrityksellä on erillinen toimipaikka yrittäjän kodin ulkopuolella. Kaupparekisteri-ilmoituksen tekeminen on kuitenkin tehokkain tapa suojata yrityksen nimi. (Kaupparekisterilaki 1979/129 1–3§.)

Yksityisen elinkeinonharjoittajan tilintarkastuksesta ei ole juridisia velvoitteita, mutta tilitoimiston tai kirjanpitäjän käytöstä voi yrittäjälle suuri hyöty, mikäli rahaliikenne on suurta tai ei itse hallitse kirjanpito säännöksiä, jotka vaikuttavat verotuksen määräytymiseen. (Meretniemi & Ylönen 2009, 42–43.)

Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotus

Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei ole erillinen verovelvollinen, joten verotettava tulo verotetaan kokonaisuudessaan yrittäjän henkilökohtaisena tulona. Toiminimen tulos lasketaan vähentämällä veronalaisesta tulosta menot ja mikäli edellisiltä vuosilta on tullut tappiota, voidaan ne vähentää tuloksesta. Lisäksi verohallinto tekee 5 %:n yrittäjävähennyksen yksityisen elinkeinonharjoittajan verovuoden elinkeinotoiminnan tuloksesta, josta on ensin vähennetty aikaisempien vuosien vahvistetut tappiot. Vähennys tehdään ennen, kuin yrityksen tulos jaetaan yrittäjän ansio- ja pääomatuloksi. (bisnes.fi 2021.)

Tulolajien jakautuminen yrittäjän verotuksessa riippuu yrityksen nettovarallisuudesta. Laskennassa käytetään yleensä edeltävän vuoden tietoja. Vasta-alkaneen liiketoiminnan osalta käytetään saman vuoden nettovarallisuutta. Nettovarallisuus on yrityksen tulos vähennettynä yritystoimintaan kohdistuvat menot ja mahdolliset tappiot. Lisäksi nettovarallisuuteen lisätään 30 % yrittäjän maksamista ennakonpidätyksen alaisista palkoista. Yritystoiminnan varoihin ei lasketa mukaan yrittäjän henkilökohtaista omaisuutta. Jos yrittäjä käyttää omistuksessaan olevaa autoa tai asuntoa myös yritystoiminnassa, toiminimen varoiksi luetaan yli 50 %:n mukainen käyttö osuus varoista. (bisnes.fi 2021.)

Verotuksessa 20 % nettovarallisuudesta katsotaan pääomatuloksi ja loput ansiotuloksi. Pääomatulojen veroprosentti on 30. Mikäli pääomatulojen osuus ylittää 30 000 euroa, nousee veroprosentti 34 %:iin. Ansiotulon veroprosentti määräytyy yrittäjän kaikkien tulojen mukaan. Nettovarojen ollessa pienet tai negatiiviset, yrittäjä voi pyytää pääomatulon osuuden laskettavaksi 10 %:n tai 0 %:n mukaan. (bisnes.fi 2021.)

2.3 Avoin Yhtiö

Avoin yhtiö perustetaan kahden tai useamman yhtiömiehen sopimuksella. Yhtiömiehet voivat olla luonnollisia henkilöitä tai yrityksiä. Pakollisia toimielimiä ei vaadita, mutta yhtiöllä voi olla toimitusjohtaja, joka ilmoitetaan kaupparekisteriin. Alkupääomaa ei myöskään välttämättä tarvita. Yhtiömiehet vastaavat yhtiön sitoumuksista henkilökohtaisella omaisuudellaan, jokainen yhtiömies voi tehdä itsenäisesti yhtiötä koskevia oikeustoimia, joista kaikki

yhtiömiehet vastaavat, ellei tätä oikeutta rajoiteta antamalla vain tietyille yhtiömiehille. Avoimesta yhtiöstä voidaan nostaa rahaa yksityisottoina tai maksaa yhtiömiehille palkkaa. (Meretniemi & Ylönen 2009, 44–45.)

2.4 Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiö koostuu vastuunalaisista ja äänettömistä yhtiömiehistä. Ääneton yhtiömies toimii rahoittajana yhtiössä, mutta ei osallistu yhtiön päivittäiseen toimintaan ja vastaa yhtiön sijoituksista vain antamansa rahoituksen määrällä. Vastuunalaiset yhtiömiehet tekevät päätökset, edustavat yhtiötä ja vastaavat yhtiön sitoumuksista koko henkilökohtaisella omaisuudellaan. (Meretniemi & Ylönen 2009, 46–47.)

Kommandiittiyhtiö syntyy yhtiömiesten kirjallisella sopimuksella, jossa on tarkasti eriteltyä äänettömän yhtiömiehen sijoituksen määrä ja hänelle maksettava voittoprosentti. Yhtiömiehet voivat olla luonnollisia henkilöitä tai yhtiöitä. Yhtiölle voidaan valita toimitusjohtaja, joka tulee ilmoittaa kaupparekisteriin. Tilintarkastajaa ei tarvitse ilmoittaa kaupparekisteriin. (Meretniemi & Ylönen 2009, 46–47.)

Henkilöyhtiöiden verotus

Avoimia- ja kommandiittiyhtiötä ei kohdella verotuksessa itsenäisinä verovelvollisina. Henkilöyhtiö on niin sanottu laskentasubjekti, jossa yhtiön tulo jaetaan verotettavaksi yhtiömiesten tulona niiden osuuksien mukaan, joka heillä on yhtymän tuloon. (Tomperi 2018, 37–39; Verohallinto 2018.)

Henkilöyhtiön tulo määritellään tulonlähteiden mukaan. Tulonlähteet ovat elinkeinotoiminnan tulo, maatalouden tulo ja henkilökohtaisen tulonlähteen tulo. Jokaisen tulonlähteen tulos lasketaan erikseen kyseisen tulonlähteen tuottojen ja kulujen erotuksena. Tulonlähteen tuottojen ollessa tulonlähteen kuluja suuremmat, muodostuu tulonlähteen tulos. Jos tulonlähteen tuotot ovat pienemmät, kuin tulonlähteen kulut, muodostuu tulonlähteen tappio. Eri tulonlähteiden tappiot eivät ole vähennyskelpoisia toisen tulonlähteen tuloista ja ne vahvistetaan erikseen kyseisen tulonlähteen tappioksi. Tappioita ei voida verotuksessa siirtää yhtiömiehelle. (Verohallinto 2018.)

Yhtiömiesten tulo- osuudet jakaantuvat yhtiösopimuksen mukaisesti. Osuudet voivat jakaantua sijoitetun rahan tai työpanoksen mukaan. Äänettömän yhtiömiehen osuus yhtymän tulosta määräytyy hänen yhtymään sijoittamansa pääoman perusteella. Henkilöyhtiön on toimitettava verohallinnolle yhtymäselvityslomake, jonka mukaan yhtiömiesten tulo-osuudet

jaetaan. Kommandiittiyhtiön äänettömän yhtiömiehen tulo- osuus määritetään yleensä ensin ja loppuosa jaetaan vastuunalaisille yhtiömiehille. (Ojala 2017.)

Jos tulonlähteen tulos on voitollinen, tulolähteen tuloksesta vähennetään aiempien vuosien vahvistetut tulolähteen tappiot. Yhtiö menettää tappion vähentämisoikeuden, jos sen osuukista yli puolet on vaihtanut joko suoraan tai välillisesti omistajaa tappiovuoden aikana tai sen jälkeen muun saannon, kuin perinnön tai testamentin vuoksi. Yhtiö voi hakea poikkeuslupaa tappion vähentämiselle omistajan vaihdoksesta huolimatta. Tappioiden vähentämisen jälkeen jäljelle jäävä osuus on tulolähteen tulos, joka jaetaan yhtiömiehille verotettavaksi. Tätä yhtiömiehen osuutta sanotaan tulo-osuudeksi. (Verohallinto 2018.)

Tulolähteen nettovarallisuus saadaan, kun tulolähteen varoista vähennetään tulolähteen velat. Nettovarallisuuteen lisätään 30 % niistä tulolähteen ennakonpidätyksen alaisista palkoista, jotka on maksettu kahdentoista edeltäneen kuukauden aikana. Nettovarallisuutta, joka on laskettu erikseen elinkeinotoimintaan ja maatalouteen, käytetään kyseisen tulolähteen yhtiömieskohtaisen tulo-osuuden jakamiseksi pääoma- ja ansiotuloon. (Verohallinto 2018.)

Kun elinkeinoyhtymän osakkaana on henkilö tai kuolinpesä, elinkeinotoiminnan ja maatalouden tulo-osuudet jaetaan pääoma- ja /tai ansiotuloon ja ennen kyseistä jakoa tehdään 5 %:n suuruinen yrittäjävähenys. (Verohallinto 2018.)

Yhtiömieskohtaista tulo-osuutta laskettaessa määritetään ensin tulolähteen pääomatulon määrä. Se on yleensä 20 % siitä osuudesta, joka yhtiömiehellä on yhtymän edeltäneen verovuoden päättymishetken tulolähteen yhtiömieskohtaisesta nettovarallisuudesta. Pääomatulona käsitellään kuitenkin aina elinkeinotoiminnan tulolähteen käyttöomaisuuskiinteistöjen ja –arvopapereiden luovutusvoitto. Osakkaan osuus luovutusvoitosta on aina pääomatuloa nettovarallisuudesta riippumatta. Yhtiömiehen pääomatuloa on se määrä, joka vastaa hänen osuuttaan luovutusvoitosta. Yhtiömiehen pääomatulojen laskemisen jälkeen jäljelle jäänyt osa on ansiotuloa. (Verohallinto 2018.)

Pääomatulo-osuuden verokanta on 30 ja yli 30 000 euron pääomatulojen veroprosentti on 34. Ansiotulot verotetaan yhdessä yhtiömiehen muiden tulojen kanssa progressiivisen veroasteikon mukaisesti, huomioiden määrättyissä tilanteissa yhtiömieskohtaiset vähennykset. (Verohallinto 2018.)

2.5 Osakeyhtiö

Osakeyhtiö on hyvä yhtiömuoto silloin, kun tarvitaan paljon alkupääomaa ja perustajia on useita. Osakeyhtiöt jaetaan kahteen ryhmään: yksityiset osakeyhtiöt (Oy) ja julkiset osakeyhtiöt (Oyj), joiden osakkeiden arvo noteerataan pörssissä. (Meretniemi & Ylönen 2009, 50–51.)

Osakeyhtiö perustetaan sopimuksella, jonka jälkeen yhtiö ilmoitetaan kaupparekisteriin. Ennen 1.7.2019 perustetuilta yhtiöiltä vaadittiin vähintään kahdentuhannen viidensadan euron suuruinen alkupääoma, jota ei enää uusilta yrityksiltä vaadita. Julkisen osakeyhtiön osakepääoman tulee olla yli 80 000 euroa. Osakkaat ovat vastuussa yhtiön sitoumuksista vain sijoittamallaan pääomalla. Poikkeuksena ovat sellaiset sitoumukset, esimerkiksi lainat, jotka osakas on henkilökohtaisesti taannut. (Meretniemi & Ylönen 2009, 50–51; Yrityksen perustaminen.net 2021.)

Osakeyhtiön päättävä elin on yhtiökokous, joka valitsee hallituksen ja hallitus toimitusjohtajan. Yhtiökokous on piettävä kuuden kuukauden kuluttua tilikauden päättymisestä. Osakeyhtiössä on lain mukaan (Osakeyhtiölaki 2006/624) oltava aina hallitus, jos osakepääoma ylittää 80 000 euroa on osakeyhtiöllä oltava myös toimitusjohtaja, joka ohjaa hallituksen toimintaa. Yleensä toimitusjohtaja valitaan, vaikka lain asettama velvoite ei täytyisi. Suurilla yhtiöillä voi olla myös hallintoneuvosto. Hallitus on vastuussa yrityksen toiminnasta ja hallinnosta ja käsittelee kaikki yhtiötä koskevat strategiset päätökset. Osakeyhtiölle on valittava tilintarkastuslain mukaan tilintarkastaja, jos sekä päätyneellä, että sitä välittömästi sitä edeltäneellä tilikaudella on täytynyt enintään yksi seuraavista edellytyksistä: taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa, liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa tai palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä. Aloittavassa yrityksessä, jossa ei ole vielä päättynyttä tilikautta tilintarkastaja kuitenkin voidaan jättää valitsematta. Tilintarkastajana ei voi toimia henkilö, joka on liiketoimintakiellossa, konkurssissa tai hänelle on määrätty edunvalvoja. (Meretniemi & Ylönen 2009, 50–51; Tilintarkastuslaki 2015/1141 2 luku §2 mom. 1–3.)

Osakeyhtiöstä voidaan maksaa osakkeenomistajille:

- palkkaa vastikkeeksi työpanoksesta
- osinkotuloja
- lainana voitonjakokelpoisista varoista vakuuksia vastaan

(Meretniemi & Ylönen 2009, 50–51.)

Osakepääoma määrittää yrityksen arvon ja julkisessa osakeyhtiössä osakkeet ovat julkisessa myynnissä pörssissä. Osakepääomaan voidaan laskea myös omaisuutta. Osinkoja yhtiöstä voidaan jakaa, mikäli tilinpäätöksessä on todettu yhtiölle jääneen voittoa. Tilinpäätöksen tiedot on ilmoitettava kaupparekisteriin. (Meretniemi & Ylönen 2009, 50–52; Osakeyhtiölaki 2006/624.)

Osakeyhtiön verotus

Yhteisöt eli osakeyhtiöt ja osuuskunnat ovat itsenäisiä verovelvollisia, joiden tuloveroprosentti on 20, jota kutsutaan myös yhteisöveroksi. Osakeyhtiön tulot verotetaan tulolähteittäin, joita ovat elinkeinotoiminnan tulolähde ja maatalouden tulolähde. Ennen verovuotta 2020 osakeyhtiöiden verotuksessa on sovellettu muun toiminnan eli henkilökohtaista tulolähdettä. Kyseinen henkilökohtainen tulolähde on poistettu eräiden yhteisöjen osalta vuoden 2020 alusta lähtien. (Verohallinto 2020b.)

Verotettava tulo muodostuu verovuoden tulosta, josta on vähennetty aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut tappiot. Tulovero määrätään laskemalla yhteen eri tulolähteiden verotettavat tulot. Verotus toimitetaan verovuoden ajalta, jos yrityksen tilikausi ei ole kalenterivuosi. Verovuosi muodostuu saman kalenterivuoden aikana päättyneestä tai päättyneistä tilikausista. Veroilmoitus annetaan jokaiselta tilikaudelta erikseen. Verotus toimitetaan veroilmoituksella annettujen tietojen ja muualta saatujen tietojen perusteella. Veroilmoitus on annettava neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä ja verotus päättyy viimeistään kymmenen kuukauden kuluttua viimeisen tilikauden lopusta. (Verohallinto 2021b.)

Osakeyhtiöt maksavat yleensä arvioidun tuloksensa perusteella yhteisön ennakoveroa, joka muodostuu yhtiön tulojen ja menojen erotuksesta. Yritystä perustettaessa yhtiö arvioi oman liiketoimintansa tuloksen. Jatkossa verohallinto käyttää perusteena viimeksi päättyneen verotuskauden tietoja. Pienin määrättävä ennakovero on 500 euroa. Ennakovero maksetaan joko kahdessa tai kahdessatoista yhtä suuressa erässä. Maksettavien erien lukumäärä riippuu maksettavan ennakoveron kokonaismäärästä. (Verohallinto 2021b.)

Verohallinto määrää yhtiölle niin sanotun lisäennakon, jos yritys on arvioinut ennakoveroa määrättäessä tuloksensa liian pieneksi ja todellinen tulos todetaan verovuoden päättymisen jälkeen tilinpäätöksen perusteella arvioitua suuremmaksi. (Verohallinto 2021a.)

Osakeyhtiön osakkaan verotus

Osakeyhtiö voi maksaa omistajalleen palkkaa ja luontoisetuja, kuten esimerkiksi auto-, puhelin-, tai lounasedun. Verohallinto antaa vuosittain päätöksen luontoisetujen laskentaperusteista, joita yleensä pidetään pohjana edun arvon määrittämiselle. Palkka ja luontoisedut verotetaan hänen ansiotulonaan progressiivisen tuloveroasteikon mukaisesti. Omistajan palkka on kuluerä, joka pienentää osakeyhtiön tulosta. (Yrityksen perustaminen.net 2021; verohallinto 2020a.)

Palkan lisäksi osakeyhtiöstä voidaan maksaa osinkoja. Verolainsäädäntö ei määrittele, mitä osinko on. Osakeyhtiölain mukaisesti osinko tarkoittaa yhtiön voitonjakona tapahtuvaa varojen jakamista osakkeenomistajille (Osakeyhtiölaki 624/2006 13 luvun 1§:n 1). Julkisesti noteeraamattomasta yhtiöstä saatu osinko jakautuu ansiotulo-, ja pääomatulo-osinkoon osakkaan henkilökohtaisessa verotuksessa. Jaon perusteena käytetään osingonsaajan omistamien osakkeiden matemaattista arvoa (Tuloverolain 33 b § 1 momentti), joka saadaan jakamalla yhtiön tilinpäätöksen mukainen tarkistettu nettovarallisuus yhtiön tilinpäätöshetkellä ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä. Pääomatulo-osingon osuus on 8 %:n vuotuinen tuotto osingon saajan omistamien osakkeiden matemaattiselle arvolle. Vuotuisen tuoton (8 %) ylittävä osa katsotaan 25 %:n osalta verovapaaksi ja 75 % on ansiotuloa. Jos osingon saajan verovuonna saama osingon määrä ylittää 150 000 euroa, siitä 25 % on veronalaista pääomatuloa ja 75 % verovapaata tuloa. (Verohallinto 2021b; Yrityksen perustaminen.net 2021.)

Yhtiöllä on oltava jakokelpoisia varoja, jotta osinkoja voidaan jakaa. Osingon jakamisesta ja määrästä päätetään yhtiökokouksessa (Osakeyhtiölaki 2006/624; Yrityksen perustaminen.net 2021; Verohallinto 2021b.)

2.6 Arvonlisävero

Arvonlisävero on kulutusvero, jota maksetaan lähes kaikista palveluista ja tavaroista. Myynnin yhteydessä tuotteen myyntihintaan lisätään arvonlisäverokannan mukainen vero. Arvonlisävero on yrittäjälle läpikulkuerä, jonka loppukäyttäjä eli kuluttaja maksaa osana tuotteen hintaa. (Verohallinto)

Liiketoiminnan alkaessa yrityksen pitää rekisteröityä arvonlisäverovelvolliseksi. Pienen yrityksen, jonka liikevaihto kahdentoista kuukauden (tilikauden) aikana on enintään 15 000 euroa ei tarvitse rekisteröityä arvonlisäverovelvollisten rekisteriin. Jos aloittavan yrityksen tilikausi on pidempi tai lyhyempi, kuin kaksitoista kuukautta tilikauden liikevaihto pitää muuttaa vastaamaan kahdentoista kuukauden liikevaihtoa. Myös alle 15 000 euron liikevaihtoa

tekevät yritykset voivat vapaaehtoisesti hakeutua alv-rekisteriin. Hakeutuminen voi olla hyödyllistä, vaikkapa tilanteissa, joissa yritys ostaa verollista liiketoimintaa varten paljon arvonlisäverollisia tuotteita tai palveluja. Yrityksen ollessa alv-rekisterissä näiden ostojen arvonlisäveron saa yleensä vähentää. Pienen yrityksen on mahdollista saada verohelpotusta alarajahuojenuksena, jos se kuuluu alv-rekisteriin ja sen tilikauden (12kk) liikevaihto on alle 30 000 euroa. (Verohallinto.)

Arvonlisäverokannat Suomessa vuonna 2021

- Yleinen verokanta 24 %. (Useimmat tavarat ja palvelut)
- Alennettu verokanta 14 % (Elintarvikkeet, rehut, ravintola- ja ateriapalvelut)
- Alennettu verokanta 10 % (mm. Kirjat, lääkkeet, liikuntapalvelut ja muut kulttuuripalvelut)
- Nollaverokanta (mm. Vienti EU-alueen ulkopuolelle)
- Kokonaan arvonlisäverotuksen ulkopuolelle jäävät liiketoiminnot. (mm. Terveyden- ja sairaanhoito, sosiaalihuolto, postin yleispalvelut)

(Verohallinto.)

Alv-rekisterissä oleva toiminnan harjoittaja saa vähentää toiselta arvonlisäverovelvolliselta liiketoimintaa varten ostamaansa tavarahan tai palveluun sisältyvän arvonlisäveron. Ostettuihin tavaroihin tai palveluihin sisältyvät arvonlisäverot ovat vähennyskelpoisia vain arvonlisäverollista käyttöä vastaavalta osuudelta. Vähennysoikeutta ei ole yksityiskäytön osalta, esimerkiksi silloin, kun tavaroita tai palveluja hankitaan yrityksen henkilökunnan yksityiskäyttöön tai sellaiseen yrityksen toimintaan, josta ei ole vähennysoikeutta (terveydenhoito-/sosiaalihuoltopalvelut). (Verohallinto.)

Käännetty arvonlisäverovelvollisuus

Rakentamispalvelujen myyntiin sovelletaan yleistä 24 %:n arvonlisäverokantaa. Rakennusalan käännetty verovelvollisuus tarkoittaa sitä, että arvonlisäverosta vastaa rakentamispalvelujen ostaja eikä myyjä. Tällöin arvonlisäveron maksaa myyjän puolesta ostaja. Käännetty verovelvollisuus ei sovellu myytäessä pelkkiä tavaroita tai rakentamispalvelujen ostaja on yksityishenkilö. (Verohallinto.)

Lain mukaan (Arvonlisäverolaki 2010/686 § 8 c) ostaja maksaa arvonlisäveron aina, kun kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:

- Myyjä on yritys, joka myy rakentamispalveluja tai antaa työvoimaa vuokralle rakentamispalveluja varten.

- Ostaja on yritys, joka myy tai vuokraa rakentamispalveluja muuten kuin satunnaisesti.
- Palvelu myydään Suomessa.

Myyjän vastuulla on aina selvittää, täyttääkö ostaja käännetyn verovelvollisuuden ehdot ja toimia lain edellyttämällä tavalla. (Verohallinto. ja toimia lain edellyttämällä tavalla. (Verohallinto.)

2.7 Kirjanpidosta ja verotuksesta

Kirjanpito on pakollista kaikille liiketoimintaa tai ammattia harjoittaville. Kirjanpidon velvoitteesta säädetään Kirjanpitolaissa (1336/1997). Puhuttaessa kahdenkertaisesta kirjanpidosta tarkoitetaan debet ja Credit perusteista kirjanpitoa, jossa jokaisella tulolla ja menolla on vastatili. Kirjaukset tehdään siis aina kahdelle eri tilille. Tilinpäätös päättää tilikauden, eli ajanjakson jolta liiketapahtumien tositteet kerätään ja merkitään kirjanpitoon. Tilinpäätöksen jälkeen alkaa uusi tilikausi. Tilinpäätös sisältää tuloslaskelman ja taseen, joista käy ilmi yrityksen tuloksen muodostuminen ja taseessa yrityksen vara ja velat. (Talouhallintoliitto.)

Yrityksen kirjanpidon kokonaisuus koostuu yrityksen omasta pääomasta, varallisuudesta, veloista ja liiketoiminnan tuotoista ja kuluista. Kirjanpidon tarkoitus on kuvata yrityksen talouden tapahtumia. Rahaliikennettä seurataan ajan tasaisesti ja myynti- ja ostolaskut kirjaetaan ylös ja tapahtumiin liittyvät tositteet taltioidaan. Tilikauden päätteeksi laaditaan tilinpäätös, josta ilmenee kuluneelta tilikaudelta saatu tulos. Tilikausi on yleisimmin kahden-toista kuukauden mittainen. (Holopainen 2020, 177–178.)

Yrittäjällä on kirjanpidon kautta käytettävissään keinoja, joilla voidaan vaikuttaa verotettavan tulon määrään. Yrityksen hankkiessa käyttöomaisuutta esimerkiksi kalustoa tai rakennuksia voidaan niitä kirjanpidossa vähentää erissä. Koko hankintahintaa ei voida vähentää kerralla yhdellä tilikaudella. Elinkeinoverolaki (1968/360) määrittelee verottajan hyväksymät poistot, jotka ovat prosentuaalisia osuuksia hyödykkeen hankintamenosta. Vähennykset eli kirjanpidossa poistot tehdään hyödykekohtaisesti. Poisto on kirjanpidossa yleisesti käytetty termi, joka tarkoittaa kulujen jaksottamista eri vuosille. Jaksottamisperiaatteen taustalla on, että hankittu hyödyke tuottaa tuloa useamman vuoden hankinnan jälkeen. Täysillä poistoilla tarkoitetaan suurimpia Elinkeinoverolain hyväksymiä poistoja. Jos poistosuunnitelmassa on tehty suurempia, kun Elinkeinoverolain hyväksymiä poistoja, puhutaan yli poistoista ja toisinpäin alipoistoista, joiden poistamattomista eristä muodostuu niin sanottuja hyllypoistoja,

joita voidaan hyödyntää myöhempinä tilikausina. Jos yritys on tilikaudellaan tehnyt suurempia poistoja, kuin Elinkeinoverolaissa on säädetty, syntyy poistoeroja, jotka veroviranomainen katsoo yrityksen tuloksi. Tällöin puhutaan poistoerojen tulouttamisesta. (Leppiniemi 2017; Tomperi 2018, 221.)

Poistoprosentit ovat tällä hetkellä rakennuksista 7 % ja koneista ja laitteista 25 %. Alle kahdeksan sadan viidenkymmenen euron pienhankinnan saa poistaa kerralla ja näitä pienhankintoja saa poistaa yhteensä 2500 euroa vuodessa. Tällä hetkellä on kuitenkin voimassa Elinkeinoverolain mukainen huojennus koneiden ja laitteiden poistoista, jossa säädetään, että uuden koneen tai laitteen hankintamenosta saa poistaa 50 % vuosina 2020–2023. Huojennus koskee ainoastaan huojennuksen aikana hankittuja koneita ja laitteita. (Verohallinto 2020c.)

Yksityiset elinkeinonharjoittajat ja sellaiset henkilöyhtiöt, joiden yhtiömiehinä on kuolinpesiä tai luonnollisia henkilöitä voivat tehdä toimintavarauksen tilinpäätöksessä. Toimintavarauksen on vapaaehtoinen ja se voi olla enintään 30 % edeltäneen kahdentoistakuukauden maksetuista palkoista. Toimintavarauksen voi tehdä vain, jos palkkoja on edeltäneen kahdentoistakuukauden aikana maksettu. (Tomperi 2018, 222; Verohallinto 2021c.)

Poistojen ja toimintavarauksen lisäksi kirjanpidon avulla voidaan myös taseeseen aktivoida myös suurehkoja korjausmenoja. Tulouttaa jaksoittain pitkäaikaisia urakoita tai aktivoida taseeseen tiettyjä kiinteitä menoja. Vahvistetut käyttämättä olevat tappiot on myös otettava huomioon verotusta suunniteltaessa. (Tomperi 2018, 222–224.)

Huomioitavaa verotussuunnittelussa yhtiömuodoittain

Toiminimi	Avoin- ja Kommandiittiyhtiö	Osakeyhtiö
<ul style="list-style-type: none"> • Puolisoiden pääomatuloprosentiksi voidaan katsoa 10 % • Koko tulon määrä voidaan vaatia verotettavaksi ansiotulona • Yksityisottojen määrä • Nettovarallisuuden määrä • Toimintavaraus • Edellisten vahvistettujen tappioiden hyödyntäminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Pääomatulo-osuuden perusteena olevan nettovarallisuuden kasvataminen • Yhtiömiesten ei aina ole kannattavaa nostaa palkkaa • Yhtiö ei ole verovelvollinen, verotettava tulo jakautuu yhtiömiehille • Toimintavaraus • Vahvistetut käyttämättömät tappiot 	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteisön tulovero 20 % • Yli 150 000 euron osingosta 75 % verovapaata ja 25 % pääomatuloa • Osakeyhtiön nettovarallisuuden tason suunnittelu – osakkeiden matemaattinen arvo

Taulukko 1 Huomioitavaa verotussuunnittelussa yhtiömuodoittain (Tomperi 2009, 225–228.)

3 Yrityksen perustaminen ja liiketoimintasuunnitelma

3.1 Liiketoimintasuunnitelman tarkoitus

Yrityksen perustamiseen tarvitaan halu alkaa yrittäjäksi. Yrittäjäksi ryhtyminen on aina henkilökohtainen valinta ja yrittäjällä yleensä onkin selkeä visio tulevan yrityksen toiminnasta jo ennen varsinaisen toiminnan aloittamista. Yrittäminen sisältää aina riskin, varsinkin silloin kun vastataan yrityksen velvoitteista koko henkilökohtaisella omaisuudella, jotta riskit jäisivät mahdollisimman pieniksi, on liiketoiminnan edellytyksiä suunniteltava ja tutkittava tarkasti. Liiketoimintasuunnitelman laatiminen on hyvä työkalu tähän työhön. (Meretniemi & Ylönen 2009, 24; Holopainen 2020, 13.)

Liiketoimintasuunnitelma sisältää

- Yrityksen nimi, yrittäjän nimi
- Tiedot perustajista esim. Osaaminen, koulutus, vahvuudet
- Yhtiömuoto, sijainti
- Toimiala ja toiminta-ajatus
- Kirjanpitoa ja taloudenpitoa koskevat suunnitelmat
- Laskelmat
- SWOT-analyysi
- Tiivistelmä ja johtopäätökset

(Holopainen 2020, 13–14.)

Liiketoimintasuunnitelman voi nykyisin laatia suoraan verkossa valmiiseen pohjaan. Liiketoimintasuunnitelma tarvitaan, jos yritykselle haetaan ulkopuolista rahoitusta tai yrittäjä hakee yritystukia. (Meretniemi & Ylönen 2009, 24; Holopainen 2020, 13.)

3.2 Yrityksen perustamistoimenpiteet

Ennen yrityksen perustamisilmoituksen tekemistä on yritykselle valittava nimi. Perustamistoimenpiteisiin vaikuttaa valittu yhtiömuoto. Rekisteröintiä varten yrityksen on tehtävä perustamisilmoitus Kaupparekisteriin, jolla samalla kertaa voi myös ilmoittautua Verohallinnon rekistereihin. Kaupparekisteri on julkinen yritysten ja yhteisöjen tietokanta. Perustamisilmoituksen tekemisen jälkeen yritys saa yritys-, ja yhteisötunnuksen eli Y-tunnuksen. (Patentti- ja rekisterihallitus 2021b.)

Aloittavien henkilö-, ja osakeyhtiöiden on aina tehtävä ilmoitus kaupparekisteriin, mutta yksityiseltä elinkeinonharjoittajalta ilmoitusta kaupparekisteriin ei aina vaadita. Perustamisilmoituksen voi tehdä Yritys- ja yhteisötietojärjestelmän (YTJ) verkkosivustolla tai paperisella lomakkeella. (Patentti- ja rekisterihallitus 2021b.)

Yrityksen perustamiskustannukset 2021

Yhtiömuoto	Sähköinen ilmoitus	Paperinen ilmoitus
Osakeyhtiö	275 €	380 €
Avoin- ja kommandiittiyhtiö	Ei mahdollinen	240 €
Toiminimi	60 €	115 €

Taulukko 2 Hinnasto (mukailtu Patentti- ja rekisterihallitus 2021b.)

3.3 Ennakkoperintärekisteri

Verohallinto ylläpitää ennakkoperintärekisteriä, johon se merkitsee hakemuksesta elinkeinotoimintaa, maataloutta tai muuta tulonhankkimistoimintaa harjoittavat henkilöt, yritykset ja yhteisöt. Työn suorittajan ollessa merkittynä ennakkoperintärekisteriin, toimeksiantajan ei tarvitse maksaa ennakonpidätystä suorittamastaan työ- tai käyttökorvauksesta. Sen sijaan palkasta on maksajan aina toimitettava ennakonpidätys, vaikka saaja kuuluisikin ennakkoperintärekisteriin. Rekisteriin kuulumisen vaikuttaa verojen ennakkoperintään ja on osoitus siitä, ettei suorituksen maksajan tarvitse tehdä ennakonpidätystä vaan rekisteriin merkitty toimija huolehtii verojen maksamisesta itse. Jos yritystä ei ole merkitty ennakkoperintärekisteriin, maksajan on tehtävä ennakonpidätys myös työ- ja käyttökorvauksista. Merkitystä ei ole sillä maksetaanko korvaus osakeyhtiölle vai henkilölle. Yhteisöiltä, kuten osakeyhtiöiltä ja henkilöyhtiöiltä ennakonpidätys toimitetaan 13 %:n suuruisena. Henkilöiltä verokortin mukaan ja jos verokorttia ei esitetä, pidätys on 60 %. Ennakonpidätysvelvollisuus ei koske tavarankäyttöä tai vuokraustoimintaa. Laskun sisältäessä korvausta sekä työsuorituksesta että tavarantoimituksesta, rekisteröinti on kuitenkin tarkistettava. Työsuorituksen osuudesta on toimitettava ennakonpidätys, jos tavarankäyttäjää ei ole merkitty ennakkoperintärekisteriin. (Verohallinto 2017.)

3.4 Yrittäjäeläkevakuutus

Yrittäjän eläkevakuutus (YEL-vakuutus) turvaa yrittäjän eläketurvan. Vakuutusta ovat velvollisia maksamaan 16–67-vuotiaat Suomessa asuvat omassa yrityksessään työskentelevät yrittäjät. Vakuutus on otettava kuuden kuukauden kuluessa liiketoiminnan alkamisesta. Mikäli yrittäjä ei suorita vakuutusottoa velvollisuuttaan voi Eläketurvakeskus aloittaa va-

kuutussuhteen niin sanotulla pakkovakuutus päätöksellä. Yrittäjäeläkevakuutus maksun perusteena on vahvistettu työtulo, jonka mukaan karttuu myös yrittäjän eläke. Työtulon määrä määritellään vastaamaan yrittäjän työpanosta yrityksen toiminnassa Eläketurvakeskuksen ohjeiden mukaisesti. Yrittäjäeläkevakuutusmaksun maksuprosentit olivat vuonna 2020 18–52 –vuotialta ja yli 62 –vuotialta yrittäjiltä 24,10 % ja 53–62 –vuotialta yrittäjiltä 25,6 % työtulon määrästä. (Holopainen 2020, 157.)

Lain mukaan (Yrittäjän eläkelaki 1272/2006) yrittäjällä ja hänen perheenjäsenellään on oltava yrittäjäeläkevakuutus, jos jokin näistä seuraavista ehdoista täyttyy: ammatin tai liikkeenharjoittaja tai edellä mainitun puoliso tai muu perheenjäsen (puoliso riippumatta siitä nostaako hän yrityksestä palkkaa), henkilöyhtiöiden yhtiömiehet ja vastuunalaiset yhtiömiehet, osakeyhtiön osakas, joka työskentelee yhtiössä tai hänen omistusosuutensa yhtiön osakkeista on yli 30 % tai hänen ja hänen kanssaan samassa taloudessa asuvien omistusosuus osakeyhtiön osakkeista on yli 50 %. (Holopainen 2020, 156.)

3.5 Tuotteet ja palvelut

Tuotteiden ja palveluiden määrittäminen liiketoimintasuunnitelman yhteydessä on tärkeä vaihe liiketoiminnan suunnittelussa. Asiakkaan tarpeiden tyydyttäminen on kaiken keskiössä. Etukäteen olisikin hyvä miettiä vastauksia esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin. Mikä on se asiakkaan ongelma, jonka tuotteemme ja palvelumme ratkaisee? Mitkä ovat tarjottavat tuotteet ja palvelut? Vastataanko asiakkaiden tarpeisiin tarpeeksi hyvin? Tuottaako yritys erikoistuneita tai massa tuotettuja palveluita tai tuotteita? Miten ydinosaamisalue valitaan ja mitkä tuotteet ja palvelut kuuluvat siihen? Markkinatutkimuksen tekeminen itse tai teettäminen asiantuntevalla yrityksellä auttaa vastaamaan näihin edellä mainittuihin kysymyksiin. (Meretniemi & Ylönen 2009, 26.)

3.6 Asiakkaat ja henkilöstö

Asiakkaat ovat yrityksen toiminnan keskiössä. Toimintaa aloittaessa on tärkeää pohtia tarkasti, mitä, kenelle ja millä tavalla. Mikä on potentiaalisin asiakasryhmä, jota aloittava yritys tavoittelee. Kestävät asiakassuhteet takaavat yritykselle jatkuvan toimeentulon. (Meretniemi & Ylönen 2009, 27.)

Segmentoinnilla tarkoitetaan potentiaalisten asiakkaiden jaottelua ryhmiin tiettyjen kriteerien perusteella. Eri segmenteille markkinoidaan tuotetta tai palvelua erilaisin keinoin. Esimerkiksi eri ikäryhmille voidaan segmentoinnin avulla markkinoida erilaisia vaatteita. (Lahinen & Isoviita 2004, 11.)

Osaava, koulutettu ja hyvinvoiva henkilöstö ovat liiketoiminnan perusta. Yritystoimintaa aloitettaessa on hyvä miettiä liiketoiminnan pyörittämiseen tarvittavaa henkilöstöä. Millaista osaamista tarvitaan ja kuinka paljon työvoimaa tarvitaan ja onko aikomuksena perustaa yritys yksin vai yhtiökumppanin kanssa. Yksin yrittäjyydessä päätösten tekeminen jää kokonaan yrittäjälle itselleen, mutta yhtiökumppanin kanssa päätökset on tehtävä yhdessä. Yhtiökumppani jakaa työtaakkaa ja vastuuta. (Meretniemi & Ylönen 2009, 100.)

Työsuhteita on monenlaisia ja työsopimuksia voidaan laatia tarpeisiin sopiviksi esimerkiksi kausiluonteiseen vaihteluun sopivat osa-aikaiset, määräaikaiset työsuhteet ja pidempiaikaiseen työvoimantarpeeseen kokoaikaiset työsopimukset. Kiireellisessä työn tarpeessa voidaan myös turvautua vuokratyövoiman käyttöön. (Meretniemi & Ylönen 2009, 100–102.)

3.7 Toimiala ja markkinatilanne

Toimiala on yrityksen toiminta-alue, jonka markkinatilanteeseen tulee tutustua ennen yrityksen perustamista. Toimialoista saa tietoa esimerkiksi tilastokeskukselta tai alan yhdistyksiltä. Oleellista on myös tutustua alan asiakastilanteeseen sekä kilpailuun ja heidän vahvuuksiinsa. (Meretniemi & Ylönen 2009, 30.)

Toimiala vaikuttaa suuresti yrityksen markkinatilanteeseen. Markkinatilanne on yrityksen markkinoinnin toimintaympäristö, joka jaetaan makro- eli ulkoiseen toimintaympäristöön sekä mikro- eli sisäiseen toimintaympäristöön. (Lahtinen & Isoviita 2004, 17.)

Ulkoinen toimintaympäristö koostuu yrityksen ulkopuolisten tekijöiden muutoksista, joihin yrityksessä ei voida vaikuttaa, kuten esimerkiksi maailmantalouden vaihtelut, lakimuutokset tai lisääntyneet tuote vastuut. Ulkoisen toimintaympäristön osia ovat kysyntä-, kilpailu-, yhteisötekijä- ja tuotanto ympäristö. (Lahtinen & Isoviita 2004, 17.)

Kilpailuympäristö

Yritysmaailmassa kilpailulla on useita muotoja. Täydellisessä kilpailussa toimialalla voi olla tuhansia samaa palvelua tuottavaa yritystä. Yksittäisen tuottajan markkinaosuus (yksittäisen tuottajan myynnin prosentuaalinen osuus koko markkinoiden myynnistä) jää melko pieneksi. Markkinoilla vallitsevat hinnat ovat annettuja ja tuotteilla ei ole suuria laadullisia eroja. (Pekkarinen & Sutela 2002, 65.)

Epätäydellisessä kilpailussa toimijoita alalla on vähemmän ja ostajan tai myyjän mahdollisuudet vaikuttaa tuotteiden hintoihin ovat suuremmat, jopa mahdollista määrittää hinnat. Oligopoliksi kutsutaan kilpailutilannetta, jossa markkinoilla on vain muutama toimija ja Monopoliksi tilannetta, jossa markkinoilla on vain yksi toimija esimerkiksi Alko Suomessa. (Pekkarinen & Sutela 2002, 65.)

Kysyntäympäristö

Tuotteiden kysyntään vaikuttavat: psykologiset tekijät, sosiaaliset- ja ostovoima tekijät. Tarve on kaiken ostamisen lähtökohta ja tarpeita ohjaavat psykologiset ja sosiaaliset tekijät. Nämä tekijät ovat kuluttajien henkilökohtaiseen elämään liittyviä asioita kuten esimerkiksi siviilisääty, lapset, tavat, tottumukset ja asenteet. Näihin yritys voi markkinoinnilla vaikuttaa. (Lahtinen & Isoviita 2004, 17–19.)

Ostokäyttäytymiseen vaikuttavat myös suuresti yhteisötekijät, joita ovat käytettävissä olevien varojen määrä ja mahdollisuus saada rahoitusta, lainsäädäntö, poliittiset tekijät ja kulttuuritekijät. Yhteisötekijä ympäristöön ei yritys voi omalla toiminnallaan paljoakaan vaikuttaa. (Lahtinen & Isoviita 2004, 18–19.)

3.8 Yrityksen talouden suunnittelu

Perustamisvaiheessa erilaisten laskelmien tekeminen helpottaa liiketoiminnan aloittamisen suunnittelua. Yrittäjälle on olemassa valmiita työkaluja näiden laskelmien tekemiseen. Laskentaa tehdään viranomaisvelvoitteiden vuoksi ja yrityksen johdon päätöksenteon tueksi. (osaavayrittäjä.fi b.) Luvun lopussa on esitelty yrityksen keskeisimpiä rahoituslähteitä, joiden käytön tarve riippuu yrityksen yksilöllisistä tekijöistä ja pääomarakenteesta.

Yrityksen laskentatoimet jaetaan sisäiseen ja ulkoiseen laskentatoimeen. Ulkoinen laskentatoimi muodostuu yrityksen ulkopuolelle toimitettavista laskelmista, esimerkiksi kirjanpito, tilinpäätös ja verohallinnolle toimitettavat ilmoitukset. Kirjanpito on kaikille yrityksille pakollista ja se on toimitettava lain edellyttämällä tavalla ja hyvää kirjanpitoa noudattaen. Sisäinen laskentatoimi koostuu yrityksen päätöksenteon tueksi tehtävistä laskelmista. (osaavayrittäjä.fi b.)

3.8.1 Rahoituslaskelma

Investointilaskelman avulla selvitetään, kuinka paljon rahaa tarvitaan liiketoiminnan käynnistämiseen ja yritystoiminnan alkuvaiheeseen. Alkuvaiheena pidetään yrityksen ensimmäistä toimintavuotta. laskelmassa listataan alkuinvestoinnit, joita ovat tarvittava kalusto, asennuspalvelut, pientarvikkeet ja perustamiseen liittyvät maksut, joita voivat olla esimerkiksi lupien hankkiminen luvanvaraisen toiminnan harjoittamiseen, tavaramerkin rekisteröinnit tai tavaramerkin suojaamiseen liittyvät kustannukset. (Meretniemi & Ylönen 2009, 36)

Rahan lähteet osio on osa investointilaskelmaa ja tässä osassa luetteloidaan ne lähteet, joista ensimmäisessä osassa laskettu tarvittava rahamäärä saadaan. Laskenta aloitetaan omasta pääomasta, eli määrästä, jonka yrittäjällä on mahdollista sijoittaa yrityksen toiminnan aloittamiseen. Omaa pääomaa ovat itse sijoitettu raha, omat laitteet ja koneet ja osakeyhtiössä osakepääoma. Lainapääoma on vierasta pääomaa, joka lainataan yhtiön ulkopuolelta. Lainaa voi saada erilaisilta rahoituslaitoksilta kuten pankeilta, rahoitusyhtiöiltä tai valtion tukemilta yritysten rahoittamiseen erikoistuneilta yhtiöiltä. Tavarantoimittajien kanssa voidaan myös tehdä erilaisia maksujärjestelyjä. (Meretniemi & Ylönen 2009, 36.)

Taulukossa (3) on esitetty esimerkki rahoituslaskelmasta, jossa ovat eriteltyinä investointien eli hankintojen tarve toiminnan alkaessa ja ensimmäisen vuoden aikana. Toisessa laskelman osiossa ovat eriteltyinä rahoituksen lähteet. Rahoituslaskelman avulla kartoitetaan: kuinka paljon rahaa tarvitaan toiminnan aloittamiseen ja suunnitellaan, miten rahoitus tarvittaviin hankintoihin rakentuu.

Rahoituslaskelma

		ennen aloitusta	ensimmäinen vuosi
RAHAN TARVE			
Investoinnit	Koneet ja laitteet		
	Asennukset		
	Kalusteet		
	Auto		
	Puhelin		
	Toimistotarvikkeet		
	Perustamiskustannukset		
	Muut		
Käyttöpääoma 1-3kk	Yrittäjän toimeentulo		
	Työntekijöiden palkat		
	Vuokrat ja takuuvuokrat		
	Laitevuokrat		
	Alkumainonta ja esitteet		
Vaihto- ja rahoitusomaisuus	Kassa		
	Alkuvarasto		
Rahan tarve yhteensä			

RAHAN LÄHTEET

Oma pääoma	Omat sijoitukset		
	Omat koneet		
	Osakepääoma		
	Muut		
Lainapääoma	Pankkilaina		
	Finnvera		
	Business Finland		
	Lainat tavarantoimittajilta		
	Osakaslainat		
	Muut		
Muu tulorahoitus			
Rahan lähteet yhteensä			

Taulukko 3 Esimerkki rahoituslaskelmasta (mukailtu Meretniemi & Ylönen 2009, 36.)

3.8.2 Kannattavuuslaskelma

Kannattavuuslaskelman tehtävä on arvioida, kuinka paljon on saatava tuloja, jotta kaikki kulut saataisiin katettua ja yrittäjälle jäisi varoja elämiseen. Laskelmassa tavoiteltuun tulokseen lisätään yrityksen lainojen lyhennykset ja lainojen korot, jolloin saadaan käyttökate-tarve. Käyttökate-tarpeeseen lisätään kiinteät kulut, joita ovat esimerkiksi vakuutukset, vuokrat ja ajoneuvojen ylläpidosta muodostuneet kulut ja saadaan myyntikate-tarve, johon lisätään yrityksen tekemät ostot ilman arvonlisäveroa, jolloin saadaan tulokseksi liikevaihto. (Meretniemi & Ylönen 2009, 37.)

Taulukossa (4) on esitetty kannattavuuslaskelma, jossa on eritelty yrityksen tuotot ja kustannukset. Aloittava yrittäjä voi tämän laskelman avulla arvioida tavoitetuloksen suuruutta asettamalla kiinteät ja muutkin hänen tiedossaan olevat kustannukset paikoilleen taulukossa.

Kannattavuuslaskelma

	kuukausi	vuosi
Tavoitetulos		
Yrityksen lainojen lyhennykset		
Tulot verojen jälkeen		
Verot		
Rahoitustarve		
Yrityksen lainojen korot		
KÄYTTÖKATETARVE		
Kiinteät kulut (ilman alv.)		
YEL- vakuutus		
Yrittäjän palkka		
Muut vakuutukset		
Työntekijöiden palkat		
Palkkojen sivukulut		
Työttömyyskassan jäsenmaksu		
Vuokrat		
Kirjanpito		
Toimistokulut		
Yhteyskulut		
Autokulut		
Matkakulut		
Koulutus		
Markkinointi		
Lehdet		
Muut		
KIINTEÄT KULUT YHTEENSÄ		
MYYNTIKATETARVE		
Ostot (ilman alv.)		
LIIKEVAIHTO		
Arvonlisävero		
KOKONAISMYYNTI/-LASKUTUS		

Taulukko 4 Esimerkki Kannattavuuslaskelmasta (Meretniemi & Ylönen 2009, 37.)

3.8.3 Kassavirtalaskelma

Kassavirtalaskelmalla voidaan seurata yrityksen rahavirtaa kuukausitasolla. Aloittavan yrityksen kohdalla puhutaan kassavirtaennusteesta, koska myyntiä ei vielä perustamisvaiheessa ole. Kassavirtaennusteen avulla nähdään kuukausi kohtaiset menot ja myynnin tarve, jotta kaikki kulut saadaan katettua ja voidaan asettaa tavoitteet myynnille. Kassavirran ollessa positiivinen myynnistä saatua rahaa jää yrityksen kassaan vielä menojen jälkeenkin. Negatiivinen kassavirta kertoo toiminnan olevan tappiollista eli kuluja

on enemmän, kuin myyntiä. Kassavirtalaskelmassa ovat eriteltynä yrityksen kaikki kuukausittaiset kulut ja näin nähdään helposti, mitä kuluja olisi mahdollista karsia. (Falck 2020.)

Esitetyssä kassavirtalaskelmasta (Taulukko 5) voidaan nähdä, kuinka rahavirran seuranta helpottuu kuukausitasolla. Verotus määräytyy ensimmäisenä toimintavuotena arvioidun tuloksen perusteella ja rahavirtaa seuraamalla voidaan jo etukäteen ennustaa ja reagoida, mikäli arvioitu tulos poikkeaa merkittävästi ennusteesta ja joistain menoeristä voidaan esimerkiksi karsia. Kassavirta koostuu alkukassasta, joka on käytettävissä seurantakauden alussa, kassaan tulevista eristä ja sieltä maksettavista kuluista. Asian selkiyttämiseksi taulukossa (4) on merkitty kassaa pienentävät erät punaisella ja kassaa suurentavat erät vihreällä.

	tam mi	hel mi	maal is	hu hti	tou ko	ke sä	hei nä	el o	sy ys	lok a	mar- ras	jou lu
Kassaan maksetta- vat												
Myyntikulut												
Käteismyynti												
Muut tulot												
Yhteensä												

Kassasta maksetta- vat												
Käteisostot												
Ostovelkojen maksut												
Arvonlisävero												
Palkat												
Palkkojen sivukulut												
Vuokrat												
Verot												
Korot												
Muut maksut												
Yhteensä												

Rahoitus												
Lainojen nostot												
Omistajien sijoitukset												
Lainojen lyhennykset												
Omistajien yksityis- otot												
Yhteensä												

KASSA KAUDEN LOPUSSA												
---------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Taulukko 5 Kassavirtalaskelma (Meretniemi & Ylönen)

3.9 Rahoituslähteet

Oma pääoma

Yrityksen oma pääoma koostuu yrittäjän sijoittamasta rahasta tai muusta omaisuudesta. Toiminnan jatkuessa kertyneet voittovarot kasvattavat yrityksen omaa pääomaa, jos ne jätetään yritykseen. Toisaalta mahdolliset tappiot vähentävät omaa pääomaa. Oman pääoman sijoittaminen on edellytyksenä ulkopuolisen rahoituksen saamiselle. Konkurssitilanteessa oma pääoma on heikommassa asemassa velkojiin nähden ja se yleensä menetetään. (Osaavayrittäjä.fi a.)

Yritystuet

Valtion hallinnoimat Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset) tarjoavat erilaisia yritystukia yritystoiminnan kehittämiseen ja investointien rahoitukseen. Työ- ja elinkeinotoimistosta (TE-toimisto) voidaan myöntää tukea työntekijän palkkaamiseksi. (osaavayrittäjä.fi a.)

Business Finland ja Finnvera

Valtion omistamat Business Finland ja Finnvera tarjoavat rahoitusta, takauksia ja neuvontapalveluja aloittaville yrityksille, kasvuun ja viennin edistämiseen. Näitä yhtiöitä ohjaa niitä koskeva erityislainsäädäntö ja valtioneuvoston asettamat tavoitteet. (Finnvera; Business Finland.)

Pankit ja muut rahoituslaitokset

Yrityksen rahaliikenne hoidetaan pankin kautta ja pankista voidaan hakea erilaisia rahoitus tuotteita liiketoiminnan edistämiseksi. Pankit tarjoavat yrityksille erilaisia lainoja, takauksia ja tililuottoja. Rahoitusyhtiöt hallinnoivat osamaksukauppaa. Yritys voi ostaa tarvitsemaansa kalustoa osamaksulla tai vuokrata yritysleasingin avulla. Yritys voi myös rahoittaa myyntisaamisensa rahoitusyhtiön avulla. Esimerkiksi auto ostetaan autoliikkeestä osamaksukaupalla, tällöin rahoitusyhtiö maksaa auton koko kauppahinnan myyjäliikkeelle ja ostaja maksaa rahoitusyhtiölle sovituissa erissä, sovitus ajan kuluessa. Leasing- sopimusten rahoittajina toimivat myös rahoitusyhtiöt samalla toimintaperiaatteella, kuin osamaksukaupassa.

Leasing tarkoittaa yleensä ajoneuvojen tai koneiden pitkäaikaista vuokrausta. Yritys voi myös saada lainaa rahoitusyhtiöltä omia myyntisaamisiaan vastaan. (Osaavayrittäjä.fi a.)

Starttiraha

Aloittavan yrittäjän on mahdollista hakea TE-keskukselta Startti-rahaa, jonka suuruus on vuonna 2021 on 33,78 euroa päivältä ja sitä voidaan maksaa viideltä päivältä viikossa. Starttiraha myönnetään aluksi kuudeksi yrityksen perustamista seuraavaksi kuukaudeksi, mutta maksamista voidaan jatkaa kahdeksaentoista kuukauteen saakka. Starttiraha on tarkoitettu tukemaan aloittavan yrittäjän toimeentuloa, eikä sitä voida merkitä kirjanpidossa yrityksen tuloksi. (bisnes.fi.)

3.10 SWOT-analyysi liiketoiminnan tarkastelun apukeinona

SWOT- analyysi on hyödyllinen väline liikeidean kriittiseen analysointiin. Neljään erillään olevaan kenttään kirjataan vahvuudet (strengths), heikkoudet (weaknesses), mahdollisuudet (opportunities) ja uhat (threats). Näistä Englannin kielisistä sanoista SWOT-analyysi saa myös nimensä. Analyysissä mahdollisuudet ja uhat ovat yrityksen ulkopuolisia ja tulevaisuudessa mahdollisia tekijöitä ja vahvuudet ja heikkoudet yrityksen sisäisiä tekijöitä. Onnistuneen SWOT-analyysin lähtökohta on realistinen tarkastelutapa ja tarvittavien osa-alueiden tarpeeksi huolellinen selvittäminen. (Meretniemi & Ylönen 2009, 34.)

Esimerkki SWOT-analyysistä

Vahvuudet	Heikkoudet
Mahdollisuudet	Uhat

Taulukko 6 SWOT-analyysi (Meretniemi & Ylönen 2009, 35.)

Taulukossa (5) on SWOT-analyysin yleisimmin käytetty esittämistapa, jossa ovat vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat erillisissä omilla kentissään. Kokonaisuus on kuitenkin yhtenäisessä kehyksessä, jolla on haluttu kuvata, että kaikilla näillä tekijöillä on yhteys toisiinsa.

4 Case - vahinkosaneeraus ja jälkivahinkojen torjunta

4.1 Palo- ja vahinkosaneerauksiin erikoistunut yritys

Tutkimuksen kohde yrityksenä suunnitteluvaiheessa olevan palo- ja vahinkosaneerauksiin erikoistuneen yrityksen yhtiömuodon valinta ja liiketoimintasuunnitelman edellytysten selvittäminen. Yrityksen on tarkoitus toimia Päijät-Hämeen alueella. Yrittäjä on harjoittanut ammattia useamman vuoden ja hänellä on laaja kokemus alalla toimimisesta. Yrittäjän puolisolla on koulutusta ja työkokemusta taloushallinnon alalta.

Yritys on erikoistunut vahinkosaneerauksiin ja jälkivahinkojen torjuntaan. Alkuvaiheessa yrityksessä on yksi työntekijä, joka on yrittäjä itse, eikä yrityksellä ole omia toimitiloja. Toiminnan on alkuvaiheessa tarkoitus olla sivutoimista yrittäjän ansiotyön ohella.

4.2 Tutkimus

Tutkimuksessa haluttiin selvittää, mitkä ovat kattavan liiketoimintasuunnitelman edellytykset kohteena olevalle yritykselle verotusperiaatteet huomioon ottaen. Tutkimuksessa kerätty aineisto perustuu olemassa oleviin viranomaislähteisiin ja asiantuntijoiden julkaisuihin. Päättökysymykseen lähdettiin etsimään vastauksia useiden apukysymysten avulla. Aineistoa löytyi kattavasti painetuista teoksista, Verohallinnon julkaisuista ja yrittäjille suunnatuista julkaisuista. Kun tutkittavaa aineistoa on runsaasti saatavissa tutkimuksen tekijälle voi tulla vastaan tilanne, jossa uutta tietoa ei enää saada uusista lähteistä ja tässä tilanteessa puhutaan kylläntymisestä. Tämä ilmiö oli havaittavissa myös tässä tutkimuksessa.

Haastattelujen avulla haluttiin syventää teoria aineistosta tehtyjä löydöksiä. Verohallinnon ammattihenkilön kanssa käytettiin avointa haastattelua, jossa vain aihealue oli etukäteen tiedossa. Avoimen haastattelun avulla selvitetään muun muassa haastateltavan ajatuksia, kokemuksia, mielipiteitä ja käsityksiä, siten kun aiheet tulevat luonnollisesti esille haastattelun kuluessa. Avoin haastattelu muistuttaa haastattelutyypeistä eniten keskustelua. (Hirsjärvi, ym. 2009, 209.) Tähän haastatteluun päädyttiin valitsemaan tämä haastattelutyyppi, koska haluttiin selvittää haastateltavan käytännön kokemuksia työstä veroasioiden parissa. Katsottiin parhaimmaksi mahdollisimman luonnollinen keskustelua muistuttava haastattelu-tilanne. Lisäksi mahdollisuus esittää jatkokysymyksiä ja saada sellaista tietoa, jota haastatteli ei välttämättä osaisi strukturoidummissa haastattelussa kysyä.

Yrittäjäksi aikovan kanssa on käyty jatkuvaa keskustelua koko tämän työn prosessin ajan, mutta virallinen dokumentoitu haastattelu tehtiin vasta tämän tutkimuksen loppuvaiheessa.

Haastattelutyypiksi valikoitui muutaman kysymyksen sisältävä teemahaastattelu, joka on strukturoidun ja avoimen haastattelun välimuoto. Teemahaastattelulle on tyypillistä, että haastattelun aiheet ovat tiedossa, mutta aiheiden järjestys ja kysymysten lopullinen muoto tarkentuvat vasta haastattelun aikana. (Hirsjärvi, ym. 2009, 208–209.) Yrittäjäksi aikovalle päädyttiin valitsemaan tämä haastattelutyyppi, koska haluttiin saada mahdollisimman monipuolisia vastauksia ennalta valittujen teemojen tiimoilta. Tämä tapa haastatella antaa mahdollisuuden esittää tarkentavia kysymyksiä tarvittaessa. Haastatteluista tehtiin tarkat kirjalliset muistiinpanot, jotka litteroitiin luettavaan muotoon.

Yhtiömuodon valintaan vaikuttavina tekijöinä haluttiin selvittää ennalta valittujen yhtiömuotojen toiminnan peruseriaatteet, vastuut ja verotuksen peruseriaatteet, jotta näitä vertailemalla päästäisiin tulevan yrittäjän kannalta parhaimpaan mahdolliseen ratkaisuun. Liiketoimintasuunnitelman rakenteen osalta tutkimuksessa käytiin läpi monia erilaisia painettuja ja sähköisiä materiaaleja ja pyrittiin vastaamaan kysymykseen, kuinka rakentuu hyvä liiketoimintasuunnitelma ja millaisia erilaisia ilmoitus velvoitteita aloittavalla yrittäjällä on. Aineisto jakautui yhtiömuotojen ja verotuksen tai liiketoimintasuunnitelman laatimiseen liittyviin teemoihin ja teemojen sisällä erilaisiin aineistotyyppeihin, joita olivat velvoittavat viranomaislähteet, ohjeet ja artikkelit. Jaottelun lähtökohtana olivat saman tutkimuksen sisällä olevat toisistaan erilliset aihealueet sekä oikeuslähteissä yleisesti käytössä oleva jaotteluperiaate, jonka tarkoituksena on erottaa velvoittavat säädökset, suosituksista ja ohjeista. Tätä osa-aluetta tarkasteltiin ainoastaan teoriapohjalta.

4.3 Tutkimuksen tulokset

Tutkimusongelmaan ja apukysymyksiin löydettiin vastaukset tämän teoriapohjaisen tutkimuksen avulla, jonka teoriapohjaa syvennettiin kahdella haastattelulla. Ensimmäisessä haastattelussa haastateltiin yrittäjäksi aikovaa ja toinen haastateltava on pitkän työuran tehnyt verohallinnon työntekijä.

Yrittäjäksi aikovan haastattelu

Yrittäjäksi aikovan kanssa on käyty keskustelua koko prosessin ajan. Dokumentoitu haastattelu suoritettiin kuitenkin vasta tämän tutkimuksen myöhemmässä vaiheessa. Yrittäjäksi

aikovan haastattelun tarkoituksena oli selvittää yrittäjän tarve ja sitä kautta lähteä rakentamaan tätä opinnäytetyötä. Yrittäjäksi aikovan haastattelusta saatiin tämän työn lähtökohdat ja pääpainopisteet, kun tarkoitus on nimenomaan käsitellä hänen tulevaa yritystään tässä työssä. Yrittäjäksi aikova kertoi työskennelleensä alalla useamman vuoden ja aikovansa perustaa oman yrityksen lähitulevaisuudessa. Haastateltava kokee kuitenkin olevansa parempi itse työssään, kuin monimutkaisten paperiasioiden kanssa ja toivoisi tämän työn antavan hänelle työkalut yhtiömuodon valintaan ja yritystoiminnan aloittamiseen. Yrittäjäksi aikova haluaisi tietää enemmän yhtiömuodoista ja niiden verotuksesta, sekä lisäksi muista verotukseen vaikuttavista tekijöistä. Lisäksi liiketoimintasuunnitelman laatimista ja erilaisia viranomaisilmoituksia hän piti tärkeinä.

Verohallinnon työntekijän haastattelu

Verotuksen asiantuntijan avoimesta haastattelusta saatiin paljon vinkkejä, millaisia erilaisia ongelmatilanteita yrittäjät voivat kohdata veroasioissa. Useasti yksityisillä elinkeinonharjoittajilla menevät omat ja yrityksen varat sekaisin. Vähennyskelpoisia eivät ole yrittäjän yksityiskäytössä olevat ajoneuvot tai tilat tai vähennys voidaan tehdä vain osittain. Henkilöyhtiöiden osalta tulolähdejako voi helposti mennä sekaisin ja esimerkiksi maatalouden tulolähteestä saadut tulot merkitään elinkeinotoiminnantulolähteeseen. Lisäksi tulolähteen tappion saa vähentää ainoastaan saman tulolähteen tuloksesta eikä toisesta tulolähteestä. Osakeyhtiöissä vero ongelmat liittyvät yleensä peiteltyyn osinkoon tai holding yhtiöihin. Arvonlisäverotuksen vähennyksissä erimielisyyksiä on myös paljon ja näitä asioita on myös käsitelty eniten Korkeimman Hallinto oikeuden vuosikirjaratkaisuissa viimeisten vuosien aikana. Kirjanpidon ja Tilinpäätöksen osalta ongelmia tuottavat yleisimmin poistot ja poistoerot. Elinkeinooverolaki (1968/360) säätelee poistojen hyväksyttävää määrää, eikä verohallinto voi ratkaista asiaa harkinnanvaraisesti. Rärkeimmissä tapauksissa yrityksen varastoa tai muuta omaisuutta on yritetty piilotella veroviranomaisilta tai se on jopa ilmoitettu kadonneeksi.

Verolainsäädäntö säätelee erittäin tarkasti Suomessa tapahtuvaa yritysten verotusta ja useasti unohdetaan, että verotusta työkseen tekevät henkilöt toimivat säädettyjen lakien velvoittamalla tavalla. Ei ole ennen kuulumatonta, että verotuksessa työskentelevä joutuu työnsä vuoksi henkeään tai terveyttään uhkaavan uhkauksen kohteeksi.

Teoria- aineisto

Painettujen ja sähköisten lähteiden avulla löydettiin tietoa yhtiömuodoista ja yhtiömuotokoh-
taisesta verotuksesta. Painettujen lähteiden perustietoa täydennettiin Verohallinnon sähköi-
sillä ohjeilla, joista saatiin ajantasaista tietoa Yrittäjille osoitetuilta internet- sivustoilta saatiin
hyvin aineistoa liiketoimintasuunnitelman edellytysten selvittämiseksi.

4.4 Johtopäätökset

Teemoja, joita yrittäjäksi aikova toivoo tämän opinnäytetyön käsittelevän, saatiin teema-
haastattelun avulla. Haastattelun avulla selvisi, että yrittäjäksi aikova toivoo työn käsittele-
vän valitsemiensa yhtiömuotojen toiminnan peruseriaatteita ja niihin liittyviä verotusasioita.
Hän toivoo myös selvitystä liiketoimintasuunnitelman rakenteesta ja viranomaismenette-
lyistä, kirjanpitovelvoitteesta ja toimintaohjeita liiketoiminnan aloittamiseen tämän tutkimuk-
sen lopputulosten pohjalta. Tulokset esitetään suosituksina, koska yrittäjä tekee viime kä-
dessä yritystään koskevat päätökset ja liiketoimintasuunnitelmansa itse.

Yhtiömuodon valinta ja verotus

Teoria- aineiston analyysissä saatiin selville valittujen yhtiömuotojen perustamis- ja toimin-
taperiaatteet sekä verotuksen peruseriaatteet ja näitä tietoja vertailemalla päädyttiin suo-
sittelemaan tulevan yrityksen yhtiömuodoksi toiminimeä. Toiminimi sopii sivutoimiselle yrit-
täjälle, koska se on helposti ja edullisesti perustettavissa ja verotus on helposti sopeutetta-
vissa ohessa tehtävän ansiotyön kanssa. Henkilöyhtiöiden verotus on näistä valituista yh-
tiömuodoista monimutkaisin ja olisi tässä tapauksessa tullut kysymykseen ainoastaan, jos
yrittäjällä olisi tiedossa toiminnassa mukana oleva yhtiökumppani tai sijoittaja, joka ei halua
osallistua yrityksen päivittäiseen toimintaan. Tässä tapauksessa yhtiökumppania tai sijoit-
tajaa ei kuitenkaan ole tiedossa. Osakeyhtiö voi olla tälle yhtiölle mahdollinen yhtiömuoto
tulevaisuudessa, mutta tässä vaiheessa, kun toimija aloittaa pienimuotoisen toiminnan yk-
sin ei hallituksen muodostaminen ja yhtiökokouksien järjestäminen tunnu tarkoituksen mu-
kaiselta ratkaisulta. Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi tehdä yritystään koskevat ratkaisut
yksin. Lisäksi osakeyhtiöille määräytyvät yhteisöverot ja osakkaalle vielä erikseen määräy-
tyvät verot sulkevat osakeyhtiön tämän valinnan ulkopuolelle. Kun toiminimi on toiminut
muutaman vuoden, pääomaa on alkanut karttua ja yritys on yrittäjän pääelinkeino, voi toi-
minimen vaihtaminen osakeyhtiöksi olla järkevää.

Toiminimen verotusta voisi tässä tapauksessa suunnitella esimerkiksi ottamalla puolison mukaan toimintaan, jotta pääomatulon verotus voitaisiin jakaa. Toisaalta jos toiminta on pienimuotoista voisi veroviranomaiselta hakea tuloa verotettavaksi pelkästään ansiotulona. Yrityksen omaa pääomaa tulisi pyrkiä kasvattamaan.

Rekisteri-ilmoitukset, vakuutukset, kirjanpitovelvoite ja rahoitus

Yrittäjän on pääsääntöisesti aina rekisteröitävä yrityksensä Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämään kaupparekisteriin. Kohde yritys kuitenkin täyttää poikkeusmenettelyn kriteeristön, eikä tästä syystä olisi velvoitettu tekemään rekisteri- ilmoitusta. Kuitenkin tämän tutkimuksen pohjalta suositellaan, että yritys rekisteröidään kaupparekisteriin toiminimen suojaamiseksi. Verohallintoon yrityksen perustamisesta on kuitenkin aina tehtävä ilmoitus joko omavero- palvelussa tai Kaupparekisteri-ilmoituksen yhteydessä. Ennakkoperintärekisteriin kuuluminen on yritykselle ehdottoman tärkeää, koska sillä osoitetaan, että yritys hoitaa verovelvoitteensa itsenäisesti, eikä kauppakumppanin tarvitse hoitaa ennakonpidätyksiä yrityksen puolesta. Arvonlisävero rekisteriin kohdeyritys ei ole velvoitettu liittymään, koska liikevaihdon oletetaan olevan pientä ensimmäisinä vuosina, mutta suositellaan, että yritys hakeutuu Alv.- rekisteriin kaikesta huolimatta, koska vähennys oikeutta ei yrityksen ostoista ole, jos rekisteriin ei kuulu.

Yrittäjälle on pakollinen YEL-vakuutus, jonka yrittäjä hankkii Eläkevakuutuskeskukselta. Yrittäjä voi halutessaan täydentää turvaansa vapaaehtoisilla vakuutuksilla ja liittyä yrittäjien työttömyyskassaan. Yrittäjälle suositellaan tapaturman ja kaluston vahingon ja katoamisen kattavia vakuutuksia.

Kirjanpito on kaikille yrityksille pakollista. Pienimuotoista toimintaa harjoittavalle toimimelle kahdenkertainen kirjanpito ei ole pakollista. Kirjanpito suositellaan jätettävän asiantuntevan tilitoimiston hoidettavaksi. Laskutuksen yritys voi hoitaa itse, mutta tositteet toimitetaan kirjanpitäjälle. Kirjanpidon kiinteästä kuukausihinnasta voi neuvotella tilitoimistojen kanssa.

Rahoitusta yritys voi saada erilaisilta valtion tukemilta rahoituslaitoksilta tai pankeilta. Yrittäjän omanpääoman sijoittaminen ja liiketoimintasuunnitelma ovat kuitenkin edellytys rahoituksen saamiselle. Yksityinen elinkeinonharjoittaja on vastuussa henkilökohtaisella omaisuudellaan yrityksen sitoumuksista. Pienimuotoisen toiminnan alkaessa suositellaan välttämään suuria lainoja rahoituslaitoksilta. Yrittäjä voi hakea yritystukia oman toimeentulonsa turvaamiseksi liiketoiminnan alkaessa.

Liiketoimintasuunnitelman edellytykset

Perustellun yhtiömuodon valinnan jälkeen yritykselle päästään rakentamaan liiketoimintasuunnitelmaa, jonka tarkoitus on esitellä suunnitellun liiketoiminnan pääkohdat lyhyesti ja ytimekkäästi. Liiketoimintasuunnitelman rakenne on tutkitun aineiston perusteella vakiintunut. Liiketoimintasuunnitelmassa tulisi aluksi olla esiteltynä yrittäjä ja yrittäjän toimipaikka, yrityksen toimiala ja mahdolliset liiketilat. Yrittäjän tulisi osata kartoittaa omia vahvuuksiaan ja resurssejaan. Yrityksen toimintaympäristö, joka pitää sisällään markkinatilanteen ja kilpailutilanteen. Suurimpien kilpailijoiden tulisi olla yrittäjällä tiedossa. Tässä tapauksessa yrittäjäksi alkava on toiminut alalla useita vuosia ja on hyvin selvillä alan toimintaympäristöstä. Alalla on muutama suuri toimija ja paljon pienyrityksiä. Tärkeimmät kilpailijat tulisi osata nimetä ja olla selvillä, mikä kilpailumuoto toimialalla vallitsee.

Tulevan yrityksen potentiaalinen asiakas on kotitalous Päijät-Hämeen alueella. Yritysten kohteisiin pienen toimijan resurssit eivät riitä. Alun perin yrityksellä oli tarkoitus, että yhtiölle hankitaan kalustoa leasing- sopimuksilla, mutta tällä hetkellä voimassa oleva korotettu laitteiden ja koneiden poisto-oikeus saattaa muuttaa suunnitelmaa. Suositellaan vertailemaan laskelmien avulla leasing-sopimusten ja uuden kaluston hankintahintojen eroja.

Jotta aloittava yritys voi tehdä luotettavia laskelmia tuloksen ennustamiseksi on perustamiskulujen, alkuinvestointien ja kiinteiden kulujen oltava yrittäjällä tiedossa. Investointilaskelman avulla suositellaan selvittämään tarvittavan alkupääoman määrä. Kannattavuuslaskelman avulla suositellaan selvittävän yrityksen kiinteät kustannukset ja mikäli investointilaskelmassa on todettu ulkopuolisen rahoituksen tarvetta, lisätään myös rahoituksen mahdolliset korot ja lyhennyserät tähän laskelmaan. Kassavirtalaskelman avulla saadaan laskettua tulostavoite kuukausitasolla. Näiden laskelmien avulla yrittäjä näkee, kuinka paljon rahaa on saatava, jotta kaikki kustannukset saadaan katettua ja näillä laskelmilla myös esitetään tulevalle ulkopuoliselle rahoittajalle, kuinka lainanlyhennykset on tarkoitus hoitaa.

Vinkkejä tulevaan liiketoimintaan ja jatkotutkimusaiheita

Yrityksen ollessa toiminimi tutkimustulosten pohjalta yritykselle voidaan suositella tilinpäätöksen laadintaa, vaikka laki ei sitä velvoitakaan. Tilinpäätöksen laatiminen helpottaa veroilmoituksen tekemistä. Yrityksen ja henkilökohtaisten varojen erillään pitäminen vaatii tarkkuutta, mutta näin toimimalla voidaan välttää mahdollisia ongelmia veroviranomaisen kanssa. Kirjanpidossa yrittäjää suositellaan tekemään poistot Elinkeinoverolain sallimissa määrissä, mikäli se on mahdollista, jotta turhia poistoeroja ei tarvitsisi tulouttaa.

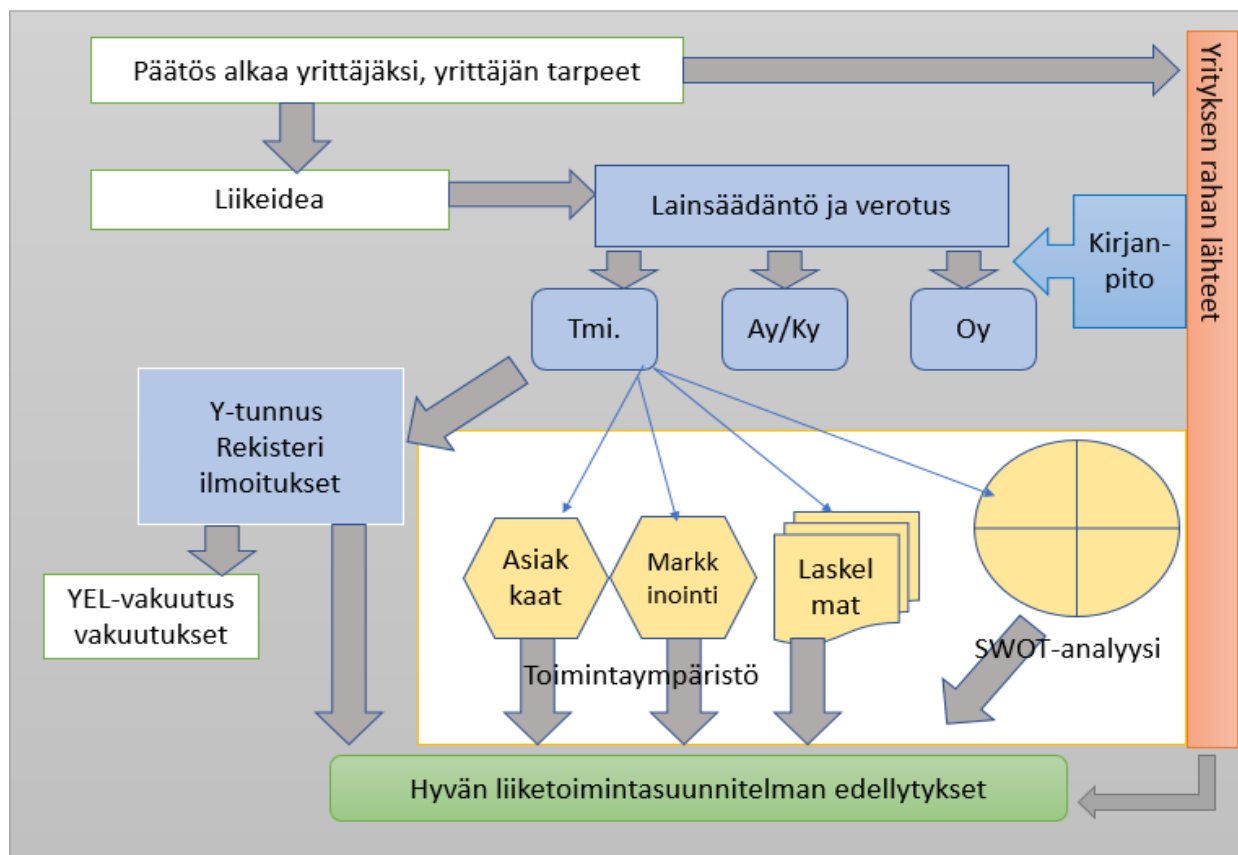
Yrittäjälle suositellaan markkinatutkimusta ja jatkotutkimusaiheita voisivat olla esimerkiksi markkinointisuunnitelman rakentaminen tälle yritykselle sopivaksi. Myöhemmin, kun yrityksen toiminta vakiintuu ja kasvaa voisi aihe olla toiminimen muuttaminen osakeyhtiöksi ja siihen liittyvät velvoitteet. Myöhemmässä vaiheessa työntekijöiden rekrytointiin ja henkilöstön johtamiseen liittyviä aihealueita voisi myös tutkia.

4.5 Tutkimustulosten visuaalinen esitys

Tutkimustulokset haluttiin esittää visuaalisessa muodossa kokonaiskuvan selventämiseksi. Tutkittavat kokonaisuudet vaikuttavat erillisiltä, kun asiaa tarkastellaan voimme havaita, että asiakokonaisuudet nivoutuvat yhteen hyvin tiiviisti. Kuvassa (2) on tarkoitus esittää, kuinka tutkitut asiat yhdessä muodostavat liiketoimintasuunnitelman edellytysten kokonaisuuden. Tämän tutkimuksen lähtökohta oli yrittäjän päätös perustaa yritys ja hänen tarpeidensa kartoittaminen. Liikeidea on hyvä lähtökohta yritystoiminnan suunnittelun aloituksessa, mutta liikeideasta liiketoimintasuunnitelmaksi on vielä matkaa. Yrittäjäksi aikovan käytettävissä olevat varat vaikuttavat koko prosessin ajan. Kirjanpito on kuvattu lainsäädännön, verotuksen ja yhtiömuotojen väliin, koska yhteydenpito näiden osien välillä käydään kirjanpidon kautta. Lisäksi on haluttu kuvata kirjanpidon vahva yhteys rahaan.

Liiketoimintasuunnitelman laatimista ei ole järkevää aloittaa ennen kuin yhtiömuoto on päätetty. Yhtiömuodon valintaa ei ole järkevää tehdä perehtymättä yhtiömuotokohtaisiin verotuskäytäntöihin ja viranomaisvelvoitteisiin. Rekisteri- ilmoituksia ei voida tehdä ennen yhtiömuodon valintaa. Tämän kuvan ensisijainen tarkoitus on kuvata sitä prosessia, joka vaiheittain johtaa hyvän liiketoimintasuunnitelman edellytyksiin. Päätutkimuskysymykseen, Kuinka rakentuvat hyvän ja kattavan liiketoimintasuunnitelman edellytykset vahinkosaneeraukseen erikoistuneelle yritykselle ja mikä on verotuksen vaikutus yhtiömuodon valinnassa? Saa daan vastaus selkeästi tämän kuvan avulla, kun seurataan prosessin vaiheita päätöksestä aloittaa yritystoiminta liiketoimintasuunnitelman edellytyksiin.

Tutkimustulosten visuaalinen esitys

Kuva 2 Tutkimustulosten visuaalinen esitys

4.6 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimustyössä reliabelius kuvaa tutkimuksen toistettavuutta, eli pystytäänkö tutkimus toistamaan samoissa olosuhteissa ja lopputulokseksi saada samankaltaisia tuloksia. (Hirsjärvi, ym. 2009, 231.) Tätä tutkimusta voidaan pitää reliabelina, mikäli toinen tutkija tutkisi samaa kohde yritystä ja työ tehtäisiin yrittäjäksi aikovan toiveiden mukaisesti, lopputulokset olisivat hyvin suurella todennäköisyydellä samankaltaisia tämän tutkimuksen kanssa. Mikäli tutkimus kohdistettaisiin pelkästään samaan toimialaan ja tutkimuksen kohteena olisi toinen yrittäjäksi aikova voisi lopputulokset olla poikkeavia tämän tutkimuksen lopputulosten kanssa.

Validius tarkoittaa tutkimustyössä pätevyyttä. Tutkimuksen kykyä mitata niitä asioita, joita tutkimuksessa on ollut tarkoitus mitata. (Hirsjärvi, ym. 2009, 232.) Tämän tutkimuksen teo-

riapohja on kaikkia velvoittavista oikeus- ja viranomaislähteistä, joista saatua tietoa on syvennetty muulla tutkimusaineistolla. Tutkimusaineistoa tarkasteltaessa lähdekritillisestä näkökulmasta voidaan tutkimusta pitää pätevänä.

5 Yhteenveto

Suomalaisessa yhteiskunnassa yrittäjäksi ryhtymistä pelätään. Varmasti taustalla on osittain myös muistot koko maailman taloutta järkyttäneistä talouskriiseistä. Korot nousivat todella korkeiksi, ihmiset menettivät työpaikkojaan, yritykset ja jopa pankit menivät konkurssiin 90-luvun laman aikana. Onneksi ihmisellä on taito oppia ja nykypäivän järjestelmät ovat vahvempia, kuin aiemmin.

Suomalaisessa yritysmaailmassa verojen laiminlyönti rampauttaa yrityksen ja esimerkiksi ennakkoperintärekisteristä pois putoaminen vero laiminlyöntien vuoksi voi merkitä yritystoiminnan loppua tai vähintään hankaloittaa toimintaa huomattavasti ja siksi yrittäjän ja yrittäjäksi alkavan olisi hyvä olla tietoinen myös verotuksen perusteista.

Tässä opinnäytetyössä tavoitteena oli selvittää aloittavalle yritykselle ja yrittäjälle hyvän liiketoimintasuunnitelman edellytykset verotus asiat huomioiden ja hyödyntää omaa hankittua osaamista oikeassa työelämässä. Aiheen suunnittelu aloitettiin keskusteluilla yrittäjäksi aikovan kanssa. Yrityksen toimiala on vahinkosaneeraukset. Tutkimuksen päätutkimuskysymykseksi muodostui: Kuinka rakentuvat hyvän ja kattavan liiketoimintasuunnitelman edellytykset vahinkosaneeraukseen erikoistuneelle yritykselle ja mikä on verotuksen vaikutus yhtiömuodon valinnassa? Vastausta tähän lähdettiin selvittämään useiden apukysymysten avulla. Aihe rajautui keskittymään yrittäjän tarpeisiin, joita olivat ennalta valittujen yhtiömuotojen toiminta ja verotus, viranomaisille tehtävät ilmoitukset perustamisvaiheessa ja lopuksi näiden edellä mainittujen tekijöiden pohjalta liiketoimintasuunnitelman edellytykset.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisen tutkimuksen periaatteita noudattaen tapaustutkimuksena. Tutkimusmenetelminä käytettiin viranomaislähteisiin perustuvaa materiaalia ja asiantuntijoiden kirjoittamia artikkeleita. Haastattelujen avulla syvennettiin dokumentoidusta aineistosta saatuja tietoja. Haastattelut pidettiin tutkimuksen myöhemmässä vaiheessa teoria-aineiston tarkastelun jälkeen. Tutkimuksessa saatu teoria-aineisto jaettiin tyypeihin ja teemoihin tarkastelun selkeyttämiseksi. Haastatteluista tehtiin muistiinpanot, jotka kirjoitettiin luettavaan muotoon.

Päätutkimuskysymykseen ja apukysymyksiin saatiin vastaukset, jotka esitettiin kirjallisessa ja visuaalisessa muodossa. Visuaalinen esitystapa kiteyttää vastauksen yhteen kuvaan, jossa kuvataan koko yrityksen perustamisen prosessi yrittäjän päätöksestä hyvän liiketoimintasuunnitelman edellytyksiin. Tältä väliltä löytävät paikkansa verotus, lainsäädäntö, yhtiömuodon valinta ja liiketoiminta suunnitelman laatimisessa tarvittavat elementit. Lisäksi viranomaisille tehtävät ilmoitukset ovat oma haaransa. Tärkein oivallus kuitenkin oli, ettei

prosessin seuraavaan vaiheeseen voi siirtyä, ellei aiempaa vaihetta ole suoritettu. Hyvää liiketoimintasuunnitelmaa ei voi laatia ollenkaan, jos verotuksen ja lainsäädännön näkökulmia ei ole ennen tätä selvitetty. Tutkimuksen tulokset esitettiin suosittelyssä muodossa, koska viime kädessä yrittäjä tekee nämä valinnat ja laatii liiketoimintasuunnitelmansa itse.

Tutkimuksen pääasiallinen materiaali on peräisin viranomaislähteistä ja tässä tapauksessa ja näissä samoissa olosuhteissa. Tutkimusta voidaan pitää luotettavana ja toistettavissa olevana. Tutkimuksen tavoitteet saavutettiin ja yrittäjän toivomat asiat saatiin selvitettyä tutkimuksen avulla.

Tämän opinnäytetyön tekeminen on ollut matka, jonka aikana tutkimuksen tekijä on käynyt läpi kaikkien tradenomiksi valmistavan koulutuksen opintojensa osa-alueet, joten aihekonaisuus on ollut todella laaja. Ympyrä kuitenkin sulkeutuu lopussa ja tämän työn tekeminen on ollut ikään kuin kertaus koko opinnoista.

Lähteet

Bisnes.fi. Starttiraha- maksatus, hakeminen ja verotus. Viitattu 15.4.2021.Saatavissa https://bisnes.fi/starttiraha/?gclid=Cj0KCQjwyN-DBhCDARIsAFOELTnkYN-weELMMMcX8ASI9-bGmeTShHDnvHAWDJ1ZJs9IVhaKg7VXRnMaAjJYEALw_wcB

Bisnes.fi 2021. Opas toiminimen verotukseen, vähennyksiin ja arvonlisäveroihin. Viitattu 12.4.2021. Saatavissa <https://bisnes.fi/toiminimen-verotus/>

Business Finland. Suomalaisille asiakkaille, tietoa meistä lyhyesti. Viitattu 13.4.2021. Saatavissa <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/tietoa-meista/lyhyesti>

Falck, J. 27.8.2020. Kassavirtaa ennustamalla avaimet kannattavaan liiketoimintaan. Rantalainen.fi. Viitattu 22.4.2021. Saatavissa <https://www.rantalainen.fi/julkaisut/artikkelit/kassavirtaa-ennustamalla-avaimet-kannattavaan-liiketoimintaan/>

Finnvera. Tietoa Finnverasta. Viitattu 13.4.2021

Saatavissa: <https://www.finnvera.fi/finnvera/tietoa-finnverasta>

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 22. painos. Helsinki: Tammi

Holopainen, T. 2020. Yrityksen perustamisopas. 30., uudistettu painos. Turenki: Hansaprint Oy.

Härkönen, S. & Pohjola, H. 2017. Taksialan yrityksen perustamisen edellytykset ja tulevaisuuden muutokset. Lahden ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 26.4.2021. Saatavissa <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2015053111502>

Lahtinen, J., Isoviita A. 2004. Markkinoinnin perusteet. 1. painos. Tampere: Avaintulos Oy.

Lammassaari, J. 8.2.2019. Osakeyhtiön perustaminen helpottuu 2500 euron alkupääomaa eienäävaadita.Yrittäjät.fi. Viitattu 6.4.2021. Saatavissa <https://www.yrittajat.fi/uutiset/603559-osakeyhtion-perustaminen-helpottuu-2500-euron-alkupaaomaa-ei-enaavaadita#8d5f5db3>

Leppiniemi, J. 23.8.2017. Poistot kirjanpidossa ja verotuksessa: milloin täysiä poistoja on ei ole järkevää tehdä. Tilisanomat. Viitattu 3.5.2021. Saatavissa <https://tilisanomat.fi/kirjanpito/poistot-kirjanpidossa-ja-verotuksessa-milloin-taysia-poistoja-on-ja-ei-ole-jarkevaa-tehda>

Meretniemi, I., Ylönen, H. 2009. Yrityksen perustajan käsikirja. 1.–2. painos. Helsinki: Otava.

Pekkarinen, J., Sutela, P. 2002. Kansantaloustiede. 9., painos. Juva: WSOY.

Ojala, I. 18.10.2017. Verokoulu, osa 4: Avoimen ja kommandiittiyhtiön verotus. Tilisanomat.fi. Viitattu 10.4.2021. Saatavissa https://tilisanomat.fi/koulut/verokoulu_2017/verokoulu-osa-4-avoimen-yhtion-ja-kommandiittiyhtion-verotus

Osaavayrittäjä.fi a. Yrityksen rahoituslähteet. Viitattu 10.04.2021.Saatavissa <http://www.tieto.osaavayrittaja.fi/yrityksen-rahoituslahteet>

Osaavayrittäjä.fi b. Yrityksen laskelmat. Viitattu 15.4.2021.Saatavissa <http://www.tieto.osaavayrittaja.fi/yrityksen-laskelmat>

Pajunen, M. 2019. Liiketoimintasuunnitelma – IT-alan liiketoimintasuunnitelma. Lahden ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 26.4.2021. Saatavissa <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/266191/Mikko%20Pajunen.pdf?sequence=2>

Patentti- ja rekisterihallitus 27.8.2018. Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä (YTJ) ja Y-tunnus. Viitattu 10.4.2021. Saatavissa <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yleista/ytj.html>

Patentti- ja rekisterihallitus 2021a. Yksityisen elinkeinonharjoittajan (toiminimen)perustamisilmoitus. Viitattu 31.3.2021. Saatavissa <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/perustaminen.html>

Patentti- ja rekisterihallitus 2021b. Kaupparekisterin käsittelymaksuhinnasto. Viitattu 2.5.2021. Saatavissa <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/hinnasto/kasittelymaksut.html>

Taloushallintoliitto. Tilinpäätös. Viitattu 4.5.2021. Saatavissa <https://taloushallintoliitto.fi/tilinpaatos>

Tomperi, S. 2018. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. 29., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Yrittajat.fi 2021a. Yrittäjän lupa-asiat ja ilmoitukset. Viitattu 13.4.2021. Saatavissa <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yrityksen-perustaminen/yrittajan-lupa-asiat-ja-ilmoitukset>

Yrityksen perustaminen.net 2021. Osakeyhtiön verotus. Viitattu 21.4.2021. Saatavissa <https://yrityksen-perustaminen.net/yrityksen-verotus/>

Valtionvarainministeriö. Verotusjärjestelmä. Viitattu 15.4.2021. Saatavissa <https://vm.fi/verotus/verotusjarjestelma>

Verkko, E. 2017. Yritysverotus yhtiömuodon valintaan vaikuttavana tekijänä. Haaga – Helia ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 26.4.2021. Saatavissa <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017112017447>

Verohallinto 10.5.2017. Ennakkoperintärekisteri. Viitattu 20.4.2021. Saatavissa <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yritystoiminta/verohallinnon-rekisterit/ennakkoperintarekisteri/>

Verohallinto 2018. Tuloverotus – avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö. Viitattu 16.4.2021. Saatavissa <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/avoin-yhtio-ja-kommandiittiyhtio/tuloverotus/>

Verohallinto 25.11.2020a. Verohallinnon päätös vuodelta 2021 toimitettavassa verotuksessa noudatettavista luontoisetujen laskentaperusteista. Viitattu 23.4.2021. Saatavissa <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/paatokset/47380/verohallinnon-p%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s-vuodelta-2021-toimitettavassa-verotuksessa-noudatettavista-luontoisetujen-laskentaperusteista/>

Verohallinto 1.1.2020b. Eräiden yhteisöjen tulolähdejaon poistaminen. Viitattu 21.4.2021. Saatavissa <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/77302/er%C3%A4iden-yhteis%C3%B6jen-tulol%C3%A4hdejaon-poistaminen/>

Verohallinto 17.12.2020c. Poistot ja pienhankinnat-liikkeen- tai ammatinharjoittaja. Viitattu 4.5.2021. Saatavissa <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/liikkeen-tai-ammattinharjoittaja/poistot-ja-pienhankinnat/>

Verohallinto 12.1.2021a. Lisäennakkovero. Viitattu 22.4.2021 Saatavissa <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/ennakkovero/lisaennakko/>

Verohallinto 2.3.2021b. Osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloverotus. Viitattu 21.4.2021. Saatavissa <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-ja-osuus-kunta/tuloverotus/>

Verohallinto 1.1.2021c. Toimintavaraus- yksityinen elinkeinonharjoittaja. Viitattu 4.5.2021. Saatavissa <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/liikkeen-tai-ammattin-harjoittaja/toimintavaraus/>

Verohallinto. Arvonlisäverotus. Viitattu 22.4.2021. Saatavissa <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/arvonlisaverotus/>

Oikeuslähteet

Arvonlisäverolaki 16.10.2010/686

Kaupparekisterilaki 2.2.1979/129

Kirjanpitolaki 1336/1997

Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360.

Maatalouden tuloverolaki 15.12.1967/543.

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624. 2 luku, 1§.

Tilintarkastuslaki 2015/1141

Tuloverolaki 30.12.1992/1532

Yrittäjän eläkelaki 1272/2006